

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Rizika podniku

Jana Hochová

**Bakalářská práce
2016**

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana Hochová**
Osobní číslo: **E13331**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Ekonomika a provoz podniku**
Název tématu: **Rizika podniku**
Zadávací katedra: **Ústav podnikové ekonomiky a managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je popsat problematiku rizik podniku a metod diagnostiky. Popsat vybraný podnik a jeho přístup k podnikatelskému riziku. Vybrat některou oblast rizika a tuto popsat a analyzovat. Vyvodit hlavní poznatky věcné i metodické.

Osnova:

- Obecný popis rizika a jeho diagnostiky.
- Popis vybraného podniku.
- Diagnostika rizik vybraného podniku.
- Analýza rizik.
- Hlavní poznatky a doporučení.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca50 str.

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

DLUHOŠOVÁ, Dana. Finanční řízení a rozhodování podniku. 3. rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Ekopress, 2010, 225 s. ISBN 978-80-86929-68-2.

HNILICA, Jiří a Jiří FOTR. Aplikovaná analýza rizika - ve finančním managementu a investičním rozhodování. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2014, 304 s. ISBN 978-80-247-5104-7.

SEDLÁČEK, Jaroslav. Finanční analýza podniku. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2007, 154 s. ISBN 978-80-251-1830-6.

SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4644-9.

TERJE, Aven. Foundations of Risk Analysis: A Knowledge and Decision-Oriented Perspective. 1. vydání. Chichester: John Wiley & Sons, 2003, 190 s. ISBN 978-80-214-3810-0.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Ing. Radim Roudný, CSc.

Ústav podnikové ekonomiky a managementu

Datum zadání bakalářské práce: 29. září 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: 29. dubna 2016

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Marcela Kožená, Ph.D.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 29. září 2015

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 29. 4. 2016

Jana Hochová

PODĚKOVÁNÍ:

Ráda bych touto cestou poděkovala všem, kteří mi pomohli realizovat uvedené téma bakalářské práce. Za odborný dohled a vstřícné konzultace děkuji svému vedoucímu práce doc. Ing. Radimovi Roudnému, CSc. Panu Ing. Petru Kácovskému ze společnosti Synthesia a. s. za jeho čas, ochotu a materiály k dané problematice. V neposlední řadě děkuji své rodině a příteli za jejich podporu při studiu, cenné rady a připomínky.

ANOTACE

První část této bakalářské práce je zaměřena na pojmy z oblasti terminologie rizika a metod jeho identifikace. Dále popisuje základní metody a analýzy rizika. Druhá část práce je zaměřena na aplikaci vybraných metod vnitřní a vnější analýzy podniku a finanční analýzy v podniku Synthesia, a.s. Součástí práce je i zhodnocení výsledků a návrh nápravných opatření.

KLÍČOVÁ SLOVA

Riziko, analýza rizika, PESTLE, Porterův model pěti sil, SWOT, finanční analýza

TITLE

Risks of enterprise

ANNOTATION

The first part of this thesis is focused on the concepts of risk terminology and methods for their identification. It describes the basic methods and analysis of risk. The second part is focused on the application of selected methods of internal and external company analysis and financial analysis of the company Synthesia, a.s. The work also evaluate the results and proposed corrective actions.

KEYWORDS

Risk, risk analysis, PESTLE, Porter's five forces model, SWOT analysis, financial analysis

OBSAH

ÚVOD	12
1 OBECNÝ POPIS RIZIKA A JEHO DIAGNOSTIKY	13
1.1 CO JE TO RIZIKO?	13
1.2 ZÁKLADNÍ POJMY	14
1.3 KLASIFIKACE RIZIK	14
1.4 IDENTIFIKACE RIZIK	15
1.5 METODY DIAGNOSTIKY RIZIK	17
1.5.1 Fyzická diagnostika	18
1.5.2 Finanční diagnostika	18
1.6 METODY ANALÝZY RIZIK	18
1.6.1 Kvantitativní metody	18
1.6.2 Kvalitativní metody	19
1.6.3 Kombinované metody	20
1.7 NEJPOUŽÍVANĚJŠÍ METODY	20
1.7.1 Mapování procesů a procesních sítí	20
1.7.2 Kauzální analýzy	20
1.7.3 Analýzy kořenových příčin	21
1.7.4 Analýzy rizik a selhání	21
2 POPIS VYBRANÉHO PODNIKU	22
2.1 DLE OBCHODNÍHO REJSTŘÍKU	22
2.2 VLASTNICKÁ STRUKTURA	23
2.3 HISTORIE	24
2.4 AREÁL PODNIKU	25
2.5 ŘÍZENÍ RIZIK A POSTOJ K BEZPEČNOSTI	26
3 DIAGNOSTIKA RIZIK VYBRANÉHO PODNIKU	27
3.1 DIAGNOSTIKA EXTERNÍCH A INTERNÍCH RIZIK	27
3.1.1 PESTLE analýza	27
3.1.2 Porterova analýza 5 sil	29
3.1.3 SWOT analýza	31
3.1 FINANČNÍ RIZIKA – FINANČNÍ ANALÝZA PODNIKU	32
3.1.1 Vertikální analýza	32
3.1.2 Horizontální analýza	32
3.1.3 Poměrové ukazatele	33
3.1.4 Bonitní model	37
3.1.5 Bankrotní model	38
4 ANALÝZA RIZIK	40
4.1 ANALÝZA EXTERNÍCH A INTERNÍCH RIZIK PODNIKU	40
4.1.1 PESTLE analýza	40
4.1.2 Porterova analýza 5 sil	45
4.1.3 SWOT analýza	47
4.2 FINANČNÍ RIZIKA – FINANČNÍ ANALÝZA PODNIKU	52
4.2.1 Vertikální analýza podniku	52
4.2.2 Horizontální analýza podniku	57
4.2.3 Poměrové ukazatele	61
4.2.4 BONITNÍ MODEL	69
4.2.5 BANKROTNÍ MODEL	70
5 HLAVNÍ POZNATKY A DOPORUČENÍ	71
6 ZÁVĚR	74
7 POUŽITÁ LITERATURA	76
SEZNAM PŘÍLOH	80

SEZNAM TABULEK

TABULKA Č. 1: MATICE RIZIK.....	20
TABULKA Č. 2: KRALICKUV QUICK TEST.....	37
TABULKA Č. 3: BODOVÉ OHODNOCENÍ Q-TESTU	38
TABULKA Č. 4: PROMĚNNÉ ALTMANOVA MODELU FINANČNÍHO ZDRAVÍ PRO PODNIKY S OBCHODOVATELNÝMI AKCIEMI	38
TABULKA Č. 5: BODOVÉ OHODNOCENÍ ALTMANOVA MODELU FINANČNÍHO ZDRAVÍ PRO PODNIKY OBCHODOVATELNÉ NA BURZE	39
TABULKA Č. 6: PROMĚNNÉ ALTMANOVA MODELU FINANČNÍHO ZDRAVÍ PRO PODNIKY BEZ OBCHODOVATELNÝCH AKCIÍ	39
TABULKA Č. 7: BODOVÉ OHODNOCENÍ ALTMANOVA MODELU FINANČNÍHO ZDRAVÍ PRO PODNIKY NEOBCHODOVATELNÉ NA BURZE.....	39
TABULKA Č. 8: POČET ZAMĚŠNANCŮ, PODÍL ZAMĚŠTANOSTI, VĚKOVÝ PRŮMĚR A PODÍL ABSOLVENTŮ VE TŘÍDĚ N6	41
TABULKA Č. 9: PODÍLY PRACOVNÍKŮ A ABSOLVENTŮ V ČLENĚNÍ PODLE SKUPIN OBORŮ VZDĚLÁNÍ	42
TABULKA Č. 10: VERTIKÁLNÍ ANALÝZA AKTIV PODNIKU	54
ZDROJ: VLASTNÍ ZPRACOVÁNÍ.....	54
TABULKA Č. 11: VERTIKÁLNÍ ANALÝZA PASIV PODNIKU	56
TABULKA Č. 12: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA AKTIV PODNIKU.....	58
TABULKA Č. 13: HORIZONTÁLNÍ ANALÝZA PASIV PODNIKU V %	60
TABULKA Č. 14: LIKVIDITA PODNIKU V POROVNÁNÍ S PRŮMĚREM ODVĚTVÍ.....	62
TABULKA Č. 15: RENTABILITA PODNIKU V POROVNÁNÍ	63
TABULKA Č. 16: UKAZATELE ZADLUŽENOSTI PODNIKU SYNTHESIA, A.S.....	65
TABULKA Č. 17: UKAZATELE AKTIVITY PODNIKU SYNTHESIA, A.S.....	68
TABULKA Č. 18: VYPOČTENÉ HODNOTY PROMĚNNÝCH QUICK TESTU.....	69
TABULKA Č. 19: BODOVÉ OHODNOCENÍ VYPOČTENÝCH HODNOT PRO QUICK-TEST	69
TABULKA Č. 20: VÝSLEDNÁ HODNOTA QUICK-TESTU PRO PODNIK SYNTHESIA, A.S.....	69
TABULKA Č. 21: ALTMANOVO Z-SCORE PRO PODNIK SYNTHESIA, A.S.	70
TABULKA Č. 22: ROZVAHA SKUPINY CZ-NACE 20 V LETECH 2008-2014	80
TABULKA Č. 23: VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY SKUPINY CZ-NACE 20 V LETECH 2008-2012	80
TABULKA Č. 24: DOPLŇUJÍCÍ DATA KE SKUPINĚ CZ-NACE 20 V LETECH 2008-2012.....	81

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK Č. 1: VLASTNICKÁ STRUKTURA PODNIKU SYNTHESIA, A.S.	23
OBRÁZEK Č. 2: POLOHA PODNIKU SYNTHESIA, A.S. NA MAPĚ.....	25
OBRÁZEK Č. 3 A Č. 4: HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR PODNIKU SYNTHESIA, A.S.	26
OBRÁZEK Č. 5: PESTLE ANALÝZA.....	27
OBRÁZEK Č. 6: PORTEROVA ANALÝZA PĚTI SIL	29
OBRÁZEK Č. 7: SWOT ANALÝZA	31

SEZNAM GRAFŮ

GRAF Č. 1 : VÝVOJ ZÁKLADNÍCH ÚROKOVÝCH SAZEB V USA	40
GRAF Č. 2: VÝVOJ VYBRANÝCH VYPOUŠTĚNÝCH EMISÍ DO OVZDUŠÍ.....	44
GRAF Č. 3 : VÝVOJ POPLATKŮ ZA ZNEČIŠŤOVÁNÍ VOD	45
GRAF Č. 5: ROZLOŽENÍ PASIV V PODNIKU SYNTHESIA, A.S.	55
GRAF Č. 5: ZÁVISLOST MEZI UKAZATELI ROE A ROCE	63
GRAF Č. 6: DOBA OBRATU AKTIV PODNIKU V POROVNÁNÍ S KRITICKOU HODNOTOU A ODVĚTVOVÝM PRŮMĚREM	66
GRAF Č. 7: POROVNÁNÍ OCP PRO PODNIK S ODVĚTVOVÝM PRŮMĚREM	67

Seznam zkratek

A - aktiva

aj. – a jiné

ALE – roční předpokládaná hodnota ztráty

atd. – a tak dále

CF – Cash Flow

CK – cizí kapitál

CSR – společenská odpovědnost firem

CTM – metoda stromu příčin

CZK – česká koruna

ČNB – Česká národní banka

ČR – Česká republika

DIP – doba inkasa plateb

DOP – doba odkladu plateb

DOZ – doba obratu zásob

EAT – zisk po zdanění a úrocích

EBIT – zisk před zdaněním a úroky

EU – Evropská unie

EUR - euro

Fed – federální rezervní systém (centrální bankovní systém USA)

FMEA – analýza selhání a jejich dopadů

FTA – analýza stromu poruch

HACCP – analýza ohrožení kritických bodů

HAZOP – analýza nebezpečí a provozuschopnosti

HV – hospodářský výsledek

HZS - hasičský záchranný sbor

IPR - identifikace procesů a rizik

KFM – krátkodobý finanční majetek

KZ – krátkodobé zdroje

L₁ – okamžitá likvidita

L₂ – pohotová likvidita

L₃ - běžná likvidita

LOPA – analýza ochranných vrstev

MF ČR – Ministerstvo financí České republiky

mil. - milion

mld. - miliarda

např. - například

OA – oběžná aktiva

OCP – obratový cyklus peněz

PESTLE – analýza politických, ekonomických, sociálních, technologických, legislativních
a environmentálních vlivů

PHA – analýza předběžného posouzení nebezpečí

PSA- metoda pravděpodobnosti hodnocení

RCA – analýza kořenových příčin

RCFA – analýza kořenových příčin selhání

REACH - nařízení o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek

ROA – rentabilita aktiv

ROC – rentabilita nákladů

ROCE – rentabilita dlouhodobě vloženého kapitálu

ROE – rentabilita vlastního kapitálu

ROS – rentabilita tržeb

SBU - strategic business unit

SRN – Spolková republika německo

SWOT – analýza silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb

tis. - tisíc

tj. – to je

tzn. – to znamená

UMRA – metoda univerzální matice rizikové analýzy

USA – Spojené státy americké

USD – americký dolar

VČD – Východočeské divadlo

VK – vlastní kapitál

ZK – základní kapitál

ÚVOD

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala „Rizika podniku“, neboť mě tato problematika zajímá. V současné turbulentní době se pojmy jako riziko nebo nejistota objevují stále více. Díky stoupající úrovni globalizace, zvyšující se dynamice vědeckotechnologického pokroku, ale i zpřísňujícím se nárokům na ochranu životního prostředí, je žádoucí, aby podniky pozorně sledovali vnitřní a vnější vlivy, které mohou podnik v budoucnu ohrožit. Neboť činnosti jako úspěšné nastavení prevence, následné řízení a eliminace rizika jsou důležitým předpokladem pro silný konkurenceschopný podnik. Z tohoto důvodu jsem si pro svou analýzu vybrala podnik Synthesia, a.s. Jedná se o významný podnik v chemickém průmyslu, který je svou historií úzce spjatý s Pardubicemi.

První část práce je věnována teoretické rovině, kde se zaměřím na obecný popis rizika, tj. základní pojmy, klasifikace a identifikace rizik, metody diagnostiky a nejpoužívanější analýzy. Následuje představení podniku se zaměřením na stávající řízení rizik a postoji k bezpečnosti práce. V další kapitole budou představeny použité teoretické postupy pro analýzu daného podniku, na které navazuje praktická část. V této části se zaměřím na analýzu vnitřního a vnějšího okolí podniku, které mohou být zdrojem rizik i příležitostí. Následuje finanční analýza, kde budou veškeré výsledky pro vyšší vypovídací schopnost porovnány s odvětvovým průměrem, konkrétně s průměrem CZ-NACE 20 – Výroba chemických látek a chemických přípravků. Na závěr budou zjištěné výsledky zhodnoceny a budou doporučena nápravná opatření ke snížení případných rizik.

V teoretické části využiji metodu literární rešerše. V praktické části budu sledovat externí a interní faktory působící na podnik a jejich vliv. Ve finanční analýze budu sledovat a vyhodnocovat závislosti jednotlivých ukazatelů a porovnávat je se situací v odvětví.

Cílem této práce je na základě teoretických poznatků metod analýzy podniku provést interní a externí analýzu podniku Synthesia, a.s., dále posoudit jeho finanční zdraví na základě finanční analýzy a porovnání s odvětvovým průměrem skupiny CZ NACE 20. Posledním dílčím cílem je zhodnocení výsledků a stanovení doporučení.

1 OBECNÝ POPIS RIZIKA A JEHO DIAGNOSTIKY

1.1 Co je to riziko?

Riziko je historický výraz, pocházející údajně ze 17. století, kde se objevil v souvislosti s lodní plavbou. Výraz „risico“ pochází z italštiny a označoval úskalí, kterému se museli plavci vyhnout. Následně se tím vyjadřovalo „vystavení nepříznivým okolnostem“. Ve starších encyklopediích najdeme pod tímto heslem vysvětlení, že se jedná o odvahu či nebezpečí, případně, že „riskovat“ znamená odvážit se něčeho (Ottův obchodní slovník, Praha 1924). Teprve později se objevuje i význam ve smyslu možné ztráty (Masarykův slovník naučný, Praha 1932). Dnes již víme, že nebezpečí představuje i něco poněkud jiného a v teorii rizika souvisí s hrozbou. Podle dnešních výkladů se rizikem obecně rozumí nebezpečí vzniku škody, poškození, ztráty či zničení, případně nezdaru při podnikání. [1, str. 78]

Pro pojem „riziko“ neexistuje pouze jedna obecně uznávaná definice, neboť tato různá uchopení se odvíjí od skutečnosti, že existují různá odvětví, obory, či přímo konkrétní situace, které pojem „riziko“ vnímají odlišně.

- a) Pravděpodobnost či možnost vzniku ztráty, obecně nezdaru.
- b) Variabilita možných výsledků nebo nejistota jejich dosažení.
- c) Odchýlení skutečných a očekávaných výsledků.
- d) Nebezpečí negativní odchylky od cíle.
- e) Nebezpečí chybného rozhodnutí.
- f) Neurčitost spojená s vývojem hodnoty aktiva.
- g) Možnost, že specifická hrozba využije specifickou zranitelnost systému. [1, str. 78]

S přihlédnutím k daným skutečnostem, vyberu definici Tichého:

Riziko - „Pravděpodobná hodnota ztráty, která vznikne nositeli (nebo příjemci) rizika, realizací scénáře nebezpečí, vyjádřená v peněžních nebo jiných jednotkách.“ [2, str. 16]

Nejistota – označuje stav, kdy nejsou k dispozici spolehlivé odhady budoucího vývoje ovlivňující výsledky aktivit (např.: vývoj cen energií, materiálu, měnových kurzů,...). Tento stav ovlivňuje několik aspektů, ke kterým patří:

- Nedostatek informací a znalost procesů, které generují faktory rizika a nejistoty
- Nevhodné zdroje informací, sporná data

- Použití nevhodných metod odhadu budoucího vývoje
- Náhodný charakter procesů, jejichž důsledkem jsou hodnoty rizikových faktorů

Nejistotu odhadu vývoje jednotlivých faktorů rizika a nejistoty je možné snížit (zavedením nápravných opatření k již výše zmíněným rizikovým aspektům, a to např.: zavedením vhodnější metody prognostiky, opatřením většího množství informací, kvalitních dat aj.), ale na druhou stranu ji nelze zcela odstranit kvůli náhodné povaze procesů vytvářejících rizikové faktory. [1, str. 16]

1.2 Základní pojmy

Aktivum – majetek podniku

Hrozba – jev s potencionální schopností poškodit zájmy daného podniku

Nebezpečí – reálná hrozba poškození objektu či procesu

Zranitelnost – slabé místo aktiva, které zvyšuje možnost uplatnění hrozby

Neurčitost – situace, pro niž nemůžeme popsat stavy a výsledky

Jistota – situace, pro niž jsou všechny skutečnosti známy, jednoznačné

Újma – hmotné, fyzické, zdravotní či jiné poškození osob

Škoda – majetková újma vzniklá realizací scénáře nebezpečí, vyjádřená v penězích

Nositel – nese majetkovou škodu, ale sám nemusí být nebezpečí přítomen

Příjemce – je přímo vystaven újmě vzniklé realizací nebezpečí

Vlastník – nese za nebezpečí a rizika odpovědnost

[2, str. 15-25]

1.3 Klasifikace rizik

Podnikatelské riziko – zahrnuje rizika pozitivní i negativní

Čisté riziko – pouze negativní důsledky

Systematické – vyvolané společnými faktory, postihující v různé míře všechny jednotky

Nesystematické – specifické pro daný podnik, mikroekonomická rizika

Vnitřní – vztahují se k faktorům uvnitř firmy

Vnější – vztahující se k podnikatelskému prostředí, ve kterém daná firma podniká

Ovlivnitelné – lze ovlivnit působením na jejich příčiny

Neovlivnitelné – není možnost působit na příčiny, ale můžeme snížit následky těchto rizik

Primární – riziko vzniklé z náhodné události

Sekundární – riziko vzniklé přijetím opatření na snížení primárního rizika

PESTLE – politické, ekonomické, sociální, technologické, legislativní a environmentální faktory ovlivňující riziko [3, str. 20-23]

1.4 Identifikace rizik

Identifikace rizik a stanovení stupně významnosti je nejdůležitější a také časově nejnáročnější fází analýzy rizik. Čím větší je základní soubor identifikovaných rizik, tím menší je pravděpodobnost, že nastane neočekávané riziko, na které nebude podnik včas připraven a nebude umět účinně zareagovat. Další na tyto úkony navazují nejenom další části zvolených analýz, ale také management rizika se zabývá pouze těmi rizikovými faktory, které byly včas rozpoznány.

Cílem identifikace rizik je dospět k vyčerpávajícímu souboru rizikových faktorů, které mohou ovlivnit výsledky podniku, hodnotu jejich aktiv nebo míru úspěšnosti realizovaných investičních projektů, a to jak negativně, tak pozitivně.

Tento proces je rozdělen do několika kroků, které je třeba v rámci úspěšné identifikace rizik dodržet:

- Rozčlenění (dekompozice) objektu analýzy
- Stanovení náplně identifikace
- Volba nástrojů a informačních zdrojů
- Určení podílejících se subjektů
- Požadavky na identifikaci

Rozčlenění (dekompozice) objektu analýzy

Pro účinnou analýzu rizik podniku je vhodné nepohlížet na podnik, jako na ucelený soubor, ale naopak se zaměřit na jednotlivé složky, aspekty, procesy. Rozčlenění umožňuje soustředit myšlenky subjektů dle jejich specializace na jednotlivé aspekty a umožňuje jim ponořit se do větší hloubky. Vhodné rozčlenění může rovněž podpořit mezilidské vztahy na

jednotlivých pracovištích a kreativitu. Zároveň je zamezeno úniku významných problémů, či otázek.

Stanovení náplně identifikace

Vlastní proces identifikace rizik pro každou dílčí oblast nebo proces. Cílem je kladení otázek a zejména jejich správné zodpovězení. V této části se zabýváme otázkami typu:

- Jaké faktory mohou ohrozit úspěšné dosažení cílů? Co vede ke snížení/zvýšení účinnosti?
- Jaké potencionální problémy mohou vzniknout? Jaké jsou oblasti zranitelnosti?
- Co by mohlo být zdrojem benefitů?
- Kdy, kde, proč a jak by se mohla tato rizika vyskytnout? Kdo jimi bude ovlivněn?

Volba nástrojů a informačních zdrojů

Pravděpodobně nejvýznamnějšími zdroji informací a nástroji jejich zpracování jsou:

Kontrolní seznamy (check listy) – katalogy rizik, obsahující vyčerpávající soupis rizikových faktorů podniku, či jeho aktivit, který zamezuje opomenutí některého z rizik.

Pohovory s experty, skupinové diskuze – brainstorming, schůzka je řízená nejlépe rizikovým analytikem, který podněcuje k diskusi, usměrňuje členy, sumarizuje výsledky a vytváří výstup. Týmová práce umožňuje sdílení informací, zkušeností a opět podněcuje ke kreativě.

Nástroje strategické analýzy – především pro identifikaci externích rizik: SWOT analýza, PEST analýza, Porterův model pěti sil

Kognitivní (myšlenkové) mapy – grafické zobrazení jednotlivých faktorů rizika a jejich vzájemných vazeb.

Zdroje informací – znalosti expertů v oblasti, výkazy podniku, rozhovory, dotazníky, doporučení externích auditorů, periodické analýzy firemních výkazů, aj.

Určení podílejících se subjektů

Na identifikaci rizik by se měl podílet co největší účelně rozdělený tým spolupracovníků, případně externích specialistů. Další důležitou součástí je management, ideálně na vrcholové úrovni řízení (generální ředitel, výkonní ředitelé). Vedení projektu by mělo zůstat na útvaru managementu rizika.

Požadavky na identifikaci

Frekvence

Nejprve je nutné si uvědomit, že identifikace je z části periodickou aktivitou (opakování ve stanovených intervalech: měsíčně, kvartálně, ročně), z části průběžnou (informační systémy, které sledují vývoj v konkrétních oblastech – monitorovací systémy, či systémy včasného varování, které sledují vybraná rizika, zda jsou ve stanovené normě, případně poskytují signály o překročení či zvýšené úrovni rizika.

Vytvoření tvůrčího prostředí

Stimulace pracovníků za účelem podpoření jejich aktivity (včasné a důsledné určení faktorů).

Kontrola

Porovnání stanovených cílů s výsledky, ověření spolehlivosti informací, vhodnost výběru osob, míra úplnosti základního souboru, aj. Pokud jsou zjištěny nedostatky, je nutné celý proces opakovat, resp. nedostatky přehodnotit, změnit či doplnit. [3, str. 25-28]

1.5 Metody diagnostiky rizik

K účinnému snížení a řízení rizik je třeba neustálé sledování a diagnostika podnikových činností. Diagnostiku podniku lze rozdělit na dvě části: primární (fyzickou) a sekundární (finanční).

Vstupními zdroji jsou informace, které by měly být aktuální, komplexní, správné, výstižné a zároveň stručné. Lze je rozdělit dle zdrojů, ze kterých byly získány:

- Veřejné (televizní a rozhlasová média, internet)
- Subjektivní (skupina či jedinec – dotazníkové šetření)
- Rigorózní (účetní výkazy, měření)

Dále jsou informace zpracovány různými metodami: kontrolní seznamy a systémy, audity, finanční rozborů, diagnostické tabulky, které lze využít jako podklady pro SWOT analýzu.

1.5.1 Fyzická diagnostika

Při fyzické diagnostice se pozorněji zaměřujeme na samotnou výrobu. Sledujeme především množství, čas a kvalitu jednotlivých složek.

- Materiál,
- Kvalita,
- Technologie.

1.5.2 Finanční diagnostika

Finanční diagnostiku lze označit za sekundární, neboť jsou výsledkem fyzických činností v podniku. Pokud podnik nevyprodukuje výrobek, nezíská zisk a podnikání tímto ztrácí smysl.

Výhodou finanční diagnostiky je její relativní nenáročnost na sběr dat. Pro většinu výpočtů postačí finanční výkazy daného podniku. V případě analýzy konkurence postačí data získaná z výkazů přiložených k výročním zprávám daných podniků, které jsou dostupné na internetu.

Při finanční diagnostice můžeme hodnotit tyto ukazatele:

- Vertikální analýza
- Horizontální analýza
- Poměrové ukazatele
- Sdružené ukazatele finančního zdraví

[4, str.118-119]

1.6 Metody analýzy rizik

Každá metoda by měla být založena na předem jasně definovaných postupech. Existují dva základní přístupy k řešení problematiky rizik: kvantitativní a kvalitativní vyjádření veličin, případně kombinace těchto postupů.

1.6.1 Kvantitativní metody

Kvantitativní metody jsou založeny na matematickém výpočtu rizika, tj. frekvence výskytu hrozby a výše jejího dopadu. Jedná se o ocenění v případě pravděpodobnosti vzniku události a zároveň i ocenění dopadu dané události. Proto se užívá finančních termínů: „tisíce Kč“, „milióny Kč“, případně je riziko vyjádřeno ve formě roční předpokládané ztráty (ALE -

annulized loss expectancy). Kvantifikační postupy se využívají především v oblasti finančních rizik, technické bezpečnosti a bezpečnosti informačních systémů. Nejjednodušším vzorcem je: $R = p * N$

R – riziko

p – pravděpodobnost vzniku nebezpečné události

N – potenciální výše škody

Kvantitativní metody jsou přesnější než kvalitativní, avšak jejich vypracování je časově náročné a vyžaduje alespoň základní znalost statistických metod.

Za nevýhody lze označit již výše zmiňovanou časovou náročnost jak z hlediska provedení, tak i zpracování výsledků. Kvůli její obsáhlosti (konkrétně zahlcenosti formálně strukturovanými daty) lze dojít k opomenutí některých specifík daného podniku. To může vést k nepřesným výsledkům, které mohou zvýšit zranitelnost podniku, neboť kvalita výsledků úzce souvisí s relevantností získaných údajů.

Za nejčastější kvantitativní metody lze považovat: Monte Carlo, Markovy modely (řetězce), Bayesovy analýzy (statistiky), pravděpodobnostní FN křivky nebo metody ISAMM (Information Security Assessment & Monitoring Method)

1.6.2 Kvalitativní metody

Kvalitativní metody vychází z popisu výše potenciálního dopadu a na pravděpodobnosti, že daný jev nastane. Jsou charakteristické tím, že jsou stanoveny určitým rozsahem. Např.: slovním hodnocením (malé, střední, velké), obodováním (1-5; 1-10) nebo jsou určeny pravděpodobnostním intervalem. Úroveň těchto rizik stanoví kvalifikovaný odhad, proto jsou kvalitativní metody jednodušší a rychlejší. Nevýhodou však zůstává jistá míra subjektivity a obtížná kontrola efektivnosti, neboť tato analýza není založena na finančním vyjádření.

Tento typ analýzy je vhodná pro: upřesnění postupů při detailní analýze či při nedostatečné kvalitě/kvantitě získaných číselných údajů. Kvalitativní hodnocení poskytuje potřebné podklady pro programy prevence. Výsledkem relativní prioritizace je srovnání rizik, procesů, technologií, alternativ, následků podle předem definovaných kritérií a znaků. Lze porovnávat jednotlivé páry či jim přidělovat číselné hodnoty, které vyjadřují stupeň závažnosti, nebo pravděpodobnosti.

1.6.3 Kombinované metody

Kombinované metody jsou pravděpodobně nejlepší volbou, která dokáže těžit z výhod obou výše zmíněných metod. Vycházíme z číselných dat, ale díky kvalitativnímu ohodnocení je cíl mnohem blíže realitě.

UMRA – Universal Matrix of Risk Analysis

PHA – Preliminary Hazard Analysis

PSA – Probabilistic Safety Assessment

LOPA – Layers of Protection Analysis

Nejjednodušší metodou je využití matice rizik, kde kategorizujeme jednotlivá rizika dle odhadů pravděpodobnosti a závažnosti následků. [5, str. 137-140]

Tabulka č. 1: Matice rizik

Pravděpodobnost/Závažnost	nízká	střední	vysoká
Nízká			
Střední			
Vysoká			

Zdroj: převzato z [5, str. 140]

1.7 Nejpoužívanější metody

1.7.1 Mapování procesů a procesních sítí

Metoda IPR (Identifikace procesů a rizik) – komplexní identifikace rizikových procesů ve všech oblastech podniku.

HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) – stanovení bodů v průběhu procesů, kde mohou vzniknout rizika, provedení zásahů k jejich eliminaci. Používají se vývojové diagramy procesů a informací, v nichž se sledují případná ohrožení bezpečnosti, spolehlivosti a kvality výrobků.

1.7.2 Kauzální analýzy

Analýzy scénářů – Popisy různých průběhů změn. Využití „nejlepšího“, „nejhoršího“, „nejočekávanějšího“ scénáře. Cílem není určit pravděpodobnost, ale odhadnout následky a navrhnout preventivní opatření.

FTA (Faul Tree Analysis) – Metoda analýzy stromu, rozbor procesu pomocí logických členů A/NEBO.

What – if – Jedna z jednodušších metod, realizovaná týmovými diskuzemi o nehodách, příčinách a následcích.

HAZOP (Hazard and Operability Study) – Analýza rizik a provozuschopnosti

Jednou z nejrozšířenějších metod. Zaměřuje se nejenom na příčiny, ale i na následky nebezpečných situací a stavů. Vychází z brainstormingu

1.7.3 Analýzy kořenových příčin

RCA (Root Cause Analysis) – Cílem je nalezení skutečných kořenových příčin a prevence.

RCFA (Root Cause Failure Analysis) – rozšiřuje analýzu technických selhání o lidský faktor.

CTM (Causal Tree Method) – vychází z přesvědčení, že každá nehoda je výsledkem změn či odchylek. Snaží se tyto změny zachytit (identifikovat, graficky znázornit, zhodnotit interakce).

1.7.4 Analýzy rizik a selhání

Six Sigma – založena na kvantitativních ukazatelích a týmové práci. Postup DMAIC (Define, Measure, Analyze, Improve, Control).

FMEA (Fault Modes and Effect Analysis) – používá se zpravidla při zavádění nového postupu či výrobku. Jde o hodnocení spolehlivosti systému. Součástí metody je index priority rizika, který je výsledkem závažnosti důsledků (N), pravděpodobnosti výskytu (p) a zjistitelnosti (d).

Návod k použití tohoto postupu se nachází v normě ČSN EN 60812:2007 Techniky analýzy bezporuchovosti systémů.

SWOT – analýza, která se nejčastěji používá pro specifikaci podnikových cílů, strategií a projektů, neboť pomáhá vytyčit mantinely s ohledem na reálné možnosti firmy. Tato metoda identifikuje jak vnitřní, tak vnější faktory, které buď pozitivně, nebo negativně ovlivňují plnění cílů. [5, str. 140-150]

2 POPIS VYBRANÉHO PODNIKU.

Pro svou bakalářskou práci jsem si vybrala podnik Synthesia a. s., neboť se jedná o jeden z největších pardubických podniků s téměř stoletou tradicí.

2.1 Dle obchodního rejstříku

Název: Synthesia, a.s.

IČO: 60108916

Základní kapitál: 1.7 miliard Kč

DIČ: CZ60108916

Adresa: Semtín 103, 530 02 Pardubice

Webové stránky: www.synthesia.eu

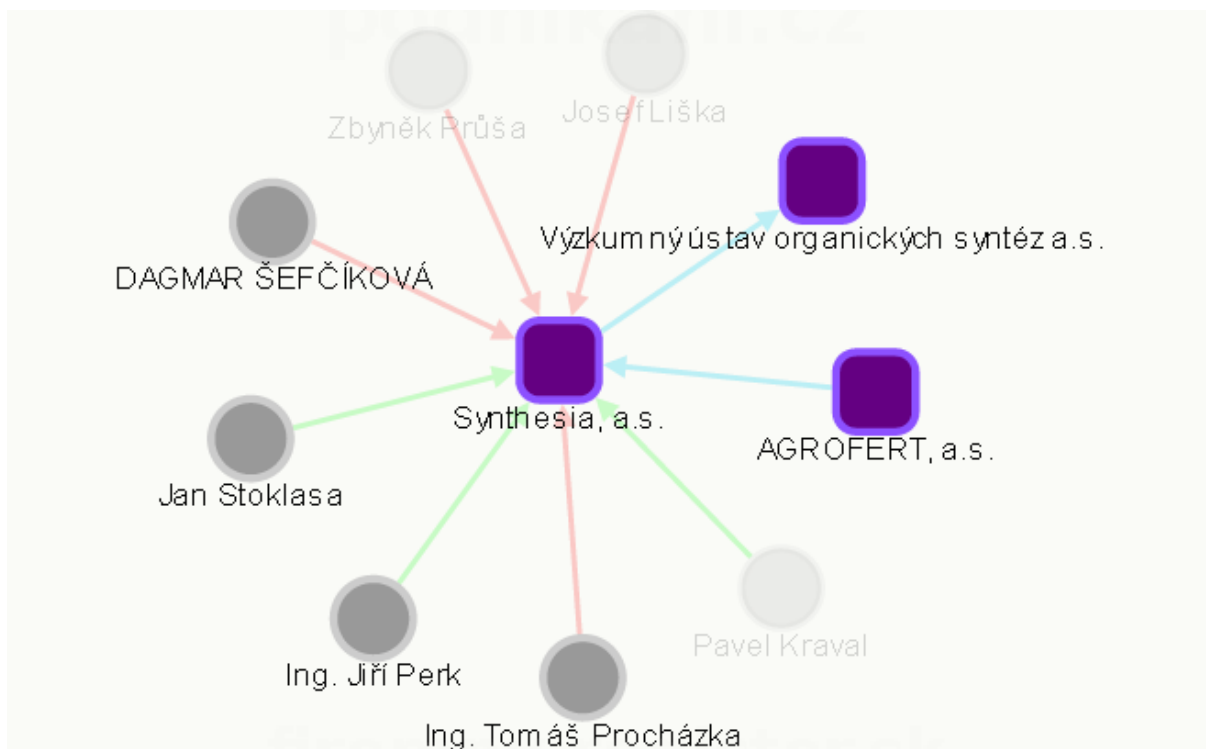
Předmět činnosti (vybrány pouze některé):

- výroba léčivých látek
- výroba a úprava lihu
- podnikání v oblasti nakládání s nebezpečnými odpady
- výroba a prodej nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických směsí
- výzkum, vývoj, výroba, ničení, zneškodňování, zpracování, nákup a prodej výbušnin
- výroba a rozvod elektřiny, plynu a tepelné energie
- zámečnictví, nástrojářství, klempířství a oprava karoserií, obráběčství [6]

Mezi nejvýznamnější zákazníky patří výrobci z odvětví nátěrových hmot a barev, barviv pro textilní, kožedělní a papírenský průmysl. Synthesia a.s. patří mezi významné výrobce pro farmaceutické a kosmetické firmy, zemědělské a zbrojařské podniky.

Pro firmu je důležitý export, neboť 83% výroby je určena pro vyspělé evropské či zámořské trhy.

2.2 Vlastnická struktura

Obrázek č. 1: Vlastnická struktura podniku Synthesia, a.s.

Zdroj: převzato z [7]

Ovládané právnické osoby – modrá čára

Tyto právnické osoby představují fialové čtverečky. AGROFERT, a.s. je jediným akcionářem společnosti Synthesia, a.s. Výzkumný ústav organických syntéz a.s. je dcerou Synthesia.

Členové představenstva – červená čára

Společnost má představenstvo složeno ze 4 členů a společnosti AGROFERT, a.s.

Ing. Zbyněk Průša – předseda

Ing. Dagmar Šefčíková – místopředsedkyně

Ing. Josef Liška – místopředseda

Ing. Tomáš Procházka - člen

Dozorčí rada – zelená čára

Ing. Jan Stoklasa – předseda

Ing. Jiří Perk – místopředseda

Bc. Pavel Kraval - člen

2.3 Historie

V roce 1920 byla založena Československá akciová továrna na látky výbušné, jejímž hlavním produktem se stala vojenská nitrocelulóza kyseliny dusičné a sýrové.

V roce 1928 byl založen sesterský závod Synthesia, a.s. zaměřený na anorganické produkty pro výrobu výbušnin.

V roce 1994 došlo ke sjednocení sester a pomocných závodů do jednoho celku pod názvem Synthesia.

V roce 2003 byla společnost rozdělena do 3 SBU.

V roce 2009 se firma AGROFERT HOLDING, a.s stává jediným majoritním vlastníkem společnosti. [8]

Nyní je firma kvůli širokému sortimentu rozdělena do čtyř strategických výrobně-obchodních jednotek - SBU (Strategic Business Unit). Tyto jednotky jsou do jisté míry samostatné útvary, které spravují svou část výrobního portfolia společnosti Synthesia a. s. Každé SBU řídí manažer přímo podřízený generálnímu řediteli společnosti.

SBU Pigmenty a barviva

- Pigmenty - dodávány pro barvení plastů i vláken, výrobu nátěrových hmot a tiskových barev.
- Barviva - pro barvení a potisk textilních materiálů, kůží, kožešin, papíru, dřeva a dalších materiálů.

SBU Nitrocelulóza

- Průmyslová nitrocelulóza - deriváty přírodní nitrocelulózy pro nátěrové hmoty a laky.
- Vojenská nitrocelulóza - vojenská a dynamitová nitrocelulóza těžební a zbrojní průmyslu.
- Anorganické kyseliny a soli – pro vlastní potřeby i zákazníky
- Oxycelulóza jako řešení pro zastavení krvácení v lékařství

SBU Organická chemie

- Farmacie - produkty splňující veškerou certifikaci, dlouholetá tradice
- Pesticidy - likvidace nežádoucí vegetace, příprava z vlastních účinných látek.
- Zákaznické syntézy - individuální řešení potřeb konkrétního zákazníka.

- Polotovary - objemově významná produkce společnosti, za využití moderních technologií.

SBU Energetika

Výroba a distribuce vlastní energie formou horké páry a tepla pro všechny výrobní divize a subjekty v areálu společnosti. [9]

2.4 Areál podniku

Podnik Synthesia a.s. se nachází na okraji Pardubic v průmyslové zóně Semtín (Semtín Zone - 4,4km²), která je největší a zároveň nejstarší průmyslovou zónou nejen v Pardubicích, ale i ve Východočeském kraji. Výhodou této lokality je strategická poloha blízko dálnice (D11), kvalitní pozemní komunikace (I/37), železniční spojení přímo v areálu a nedaleké letiště.

Dalšími výhodami areálu je zajištění vlastních energií a služeb. Do chráněné části průmyslové zóny je povolen vstup pouze přes elektronický přístupový systém. Pro osoby, které se opakovaně pohybují po areálu (zaměstnanci), jsou vystaveny elektronické bezdotykové karty. Data lze využít k reportingu o pohybu osob a vozidel, sledování pracovní doby zaměstnanců, ale také k odběru jídel v jídelnách a přístupech do budov.

Kvůli náplni podnikání vlastní podnik Synthesia a.s. vlastní profesionální jednotu hasičského záchranného sboru. Tato jednotka poskytuje nejenom rychlý zásah v případě náhlé nehody, ale zároveň i služby požární prevence. [10]

Obrázek č. 2: Poloha podniku Synthesia, a.s. na mapě

Zdroj: převzato z [11]

2.5 Řízení rizik a postoj k bezpečnosti

Společnost má pro své potřeby vypracován vnitřní předpis OS 65/6 Hodnocení a identifikace rizik. Je vypracován vedoucím odboru Systémů řízení a vedoucím oddělení Bezpečnosti práce.

Jsou v ní stanoveny zásady vyhledávání, ocenění a hodnocení rizik, která souvisí s činnostmi ohrožujícími životy nebo zdraví zaměstnanců, životní prostředí, či kvalitu výrobků a služeb. Pro identifikaci zdrojů rizika/scénáře využívají několik způsobů procesní analýzy rizika, jako jsou: FMEA, FMECA, HAZOP či Checklisty. [12]

Bezpečnostní rada Synthesia

V roce 2006 byla založena Bezpečnostní rada společnosti Synthesia, která se skládá ze zástupců kraje, města, okolních obcí a záchranných sborů. Účelem je společné hledání potenciálních rizik, jejich řešení a dopad na bezpečnost okolí.

Vlastní hasičský sbor

Hasičské sbory provází Synthesii už od jejího založení. V prvních letech byl složen ze 4 zaměstnanců, jež neměli dostatečnou kvalifikaci. Teprve v roce 1945 vznikl dobrovolný hasičský sbor tvořený třemi týmy a o několik let později plnohodnotný profesionální sbor.

Dnešní HZS, který hraje významnou roli při ochraně podniku, je rozdělen na dvě části: preventivní a represivní. Obě tyto části zabezpečují požární ochranu nejen pro Synthesii, ale i pro ostatní podniky v areálu SementinZone. V rámci prevence zpracovává družstvo metodické řízení požární ochrany, potřebnou dokumentaci, kontrolní činnost. Represivní částí jsou myšleny nejenom cvičné zásahy, technické výpomoci, ale i ostré zásahy a asistence při pracích s ohněm či likvidací chemických látek. K tomu všemu HZS zajišťuje stálý provoz sanitních vozů a službu první pomoci. [13]

Obrázek č. 3 a č. 4: Hasičský záchranný sbor podniku Synthesia, a.s.

Zdroj: převzato z [14,15]

3 DIAGNOSTIKA RIZIK VYBRANÉHO PODNIKU.

Pro potřeby mé bakalářské práce je diagnostika rizik lehce upravena. Místo diagnostiky procesních rizik, která by bylo velmi složité analyzovat pro všechny 4 SBU, jsem se zaměřila na diagnostiku vnitřního a vnějšího prostředí firmy, která budu v následující kapitole analyzovat.

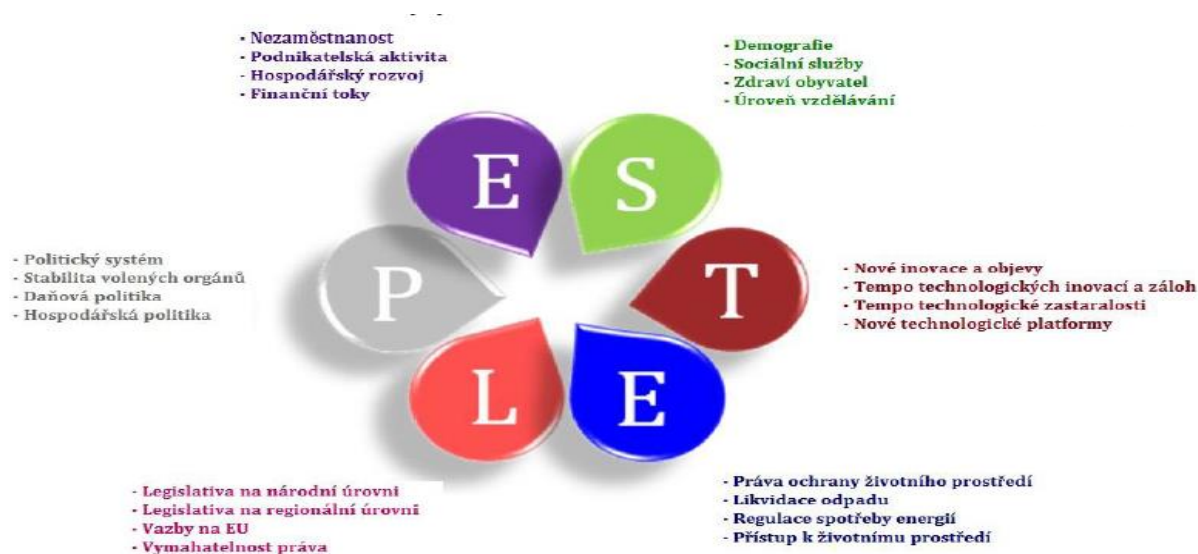
V rámci diagnostiky finančních rizik podniku se zaměřím na vertikální a horizontální analýzu, vybrané poměrové ukazatele a souhrnné ukazatele, konkrétně Kralickův Q-test a Altmanovo Z-score.

3.1 Diagnostika externích a interních rizik

3.1.1 PESTLE analýza

PESTLE je analytickou technikou sloužící ke strategickému sledování makroekonomických vlivů na podnik. Jedná se o akronym nejvýznamnějších skupin vnějšího okolí. Je rozšířenou verzí PEST analýzy (PEST = škůdce). Spočívá v identifikaci nejvýznamnějších rizik, kterým je podnik vystaven v 6 různých oblastech. Výhodou této analýzy je její komplexnost. Nepostihuje pouze unikátní rizika konkrétního podniku, ale zároveň přináší možnost odvozovat konkrétní rizika, kterým je vystavena konkurence.

Mezi další modifikace této analýzy patří STEER, kde jsou politické a legislativní vlivy nahrazeny R - regulací. Případně STEEPLED, které navíc obsahují E - etnické a D - demografické vlivy.

Obrázek č. 5: PESTLE analýza

Zdroj: převzato z [16]

P – politické vlivy

Vycházíme z předpokladu, že zdrojem politických faktorů je sám stát prostřednictvím svých institucí. Jde tedy především o stabilitu a důvěryhodnost politické scény, od níž se odvíjí i stabilita legislativního rámce. Důležitá tak není pouze současná situace, ale i budoucí stav. Konkrétně se jedná o vztah k Evropské unii a ostatním zemím, ochotu státu využívat nástroje na podporu či omezení na domácím i mezinárodním trhu. Dále tyto vlivy zahrnují i daňovou politiku státu, četnost právní změn, podmínky pro zaměstnávání různých skupin obyvatelů apod.

E – ekonomické vlivy

V této části se zabýváme především vývojem hlavních makroekonomických ukazatelů: inflace, nezaměstnanost, platební bilance a HDP. Mezi další faktory tvořící podskupinu dříve zmíněných makroekonomických ukazatelů můžeme označit vývoj směnných kurzů, kupní sílu, ale i tržní vlivy jako například střídání jednotlivých hospodářských cyklů, či specifický vývoj daného průmyslového odvětví.

S – sociální vlivy

Nejdůležitější oblast v oblasti retailu – prodeje koncovým spotřebitelům. Zároveň se jedná o nejlépe dostupná data, která se nachází na stránkách českého statistického úřadu. Sledujeme tedy demografickou strukturu: pohlaví, věk, vzdělání, etnické složení a s ním související náboženské vyznání. Zároveň je vhodné sledovat i vliv médií, reklamy a také dodržování etických kodexů.

T – technologické vlivy

V dnešním světě je zejména pro malé a střední podniky těžké udržet si svou pozici na trhu. Proto je nutné, aby firma na rychlé technologické změny reagovala efektivními inovacemi, s nimiž souvisí i odpovídající výdaje na výzkum, vývoj a ochranu duševního vlastnictví. Dále je vhodné zabývat se kompatibilitou nových strojních zařízení se stávajícími. Sledovat technické normy,... Nesmíme také opomenout stav a dostupnost infrastruktury: silnice, železnice, elektřina, voda, záložní zdroje apod...

L – legislativní vlivy

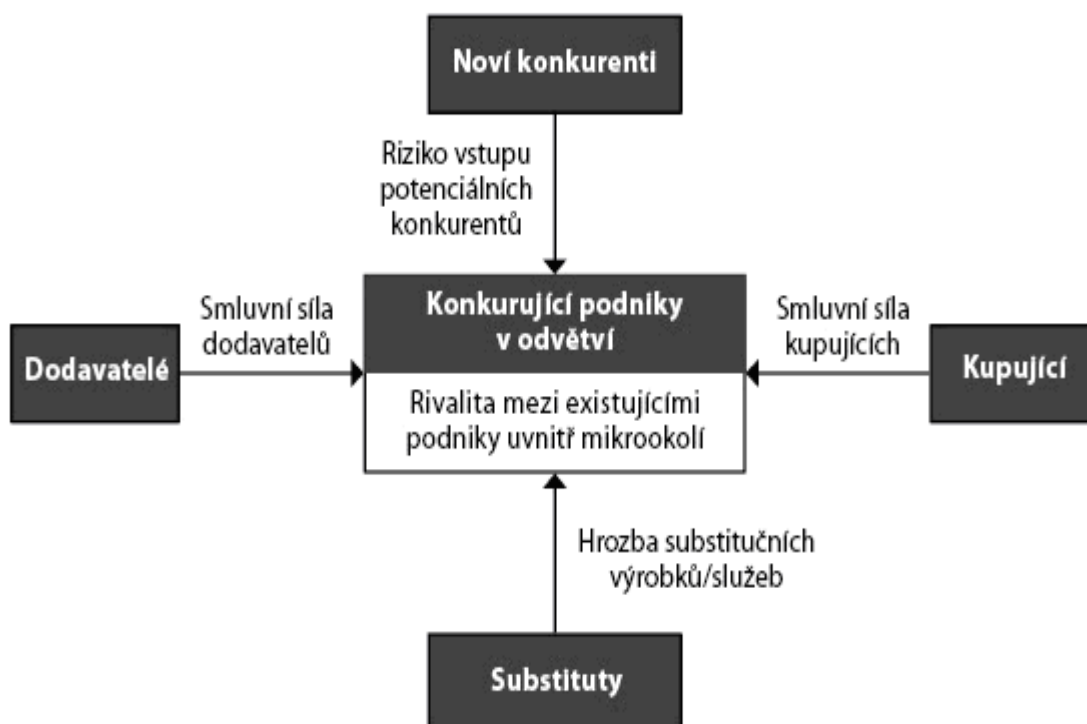
Legislativní vlivy, podobně jako politické vlivy, vycházejí ze strany státu, neboť pro správné fungování jakéhokoli celku je nutné určení a dodržování pravidel. V tomto případě hovoříme o zákonech, právních normách a vyhláškách, které definují a upravují i samotné podnikání. Do této oblasti můžeme také zahrnout stupeň byrokracie, možnost právní ochrany a jiné.

E – environmentální vlivy

Environmentální vlivy byly dříve často opomíjeny, nyní však nabývají na důležitosti. Rostou požadavky na spotřebu energií, materiálu, spotřebu neobnovitelných zdrojů, recyklovatelnost, povolenou úroveň emisí, atd. Za nedodržování environmentálních norem poté následují sankce. Tyto trendy se poté odrážejí i ve vzdělávání a životním stylu. [17]

3.1.2 Porterova analýza 5 sil

Tato analýza byla zformulována v roce 1979 profesorem Michaelem Eugene Porterem, který se zabýval vnějšími silami ovlivňujícími podnikání. Díky tomuto definoval 5 sil, které ovlivňují podnikání firem v daném odvětví. Tyto síly můžeme rozdělit do dvou skupin: konkurence na trhu obecně (konkurenční rivalita, vstup nových konkurentů a hrozba vzniku substitutů) a tvorba cen (kupující a dodavatelé).

Obrázek č. 6: Porterova analýza pěti sil

Zdroj: převzato z [18]

Konkurenční rivalita

Díky zápasu o konkurenční výhodu se podniky snaží získat nové a udržet si stálé zákazníky. Proto se zaměřují buď na cenu (tj. snížení nákladových položek), kvalitu (přidanou hodnotu – výhodnější doprava, prodloužená záruka apod.) či úzkou specializaci. [19, str. 35]

Intenzita konkurenční síly bývá ovlivňována především těmito faktory:

- Dynamikou růstu trhu,
- Počtem a velikostí firem na trhu,
- Vstupní bariéry a náklady s nimi spojené,
- Možnost imitace produktu,
- Rozdíly v nákladech při orientaci na zvolenou strategii. [46]

Noví konkurenti

Při analýze konkurenčního prostředí se musíme zabývat nejenom stávající konkurencí, ale i novými podniky, které mohou do odvětví vstoupit. Obecně platí, že čím větší ziskovost odvětví, tím větší zájem o vstup na tento trh je. Velikost hrozby vstupu nových konkurentů na stávající trhy je však omezená různými bariérami, např. : [19, str. 48-51]

- Přístup k distribučním kanálům,
- Regulace vlády,
- Kapitálové požadavky,
- Patenty a know-how,
- Preference zavedených obchodních značek.

Nové substituty

Substitučními produkty mohou být i výrobky z jiného odvětví se stejnými či podobnými funkcemi. Potom je i jejich pouhá existence hrozbou pro podniky v daném odvětví.

- Inovace produktů
- Substituty v odvětvích s vyššími zisky
- Substituty s nižší cenou, avšak vyšší kvalitou a užitnou hodnotou

Dodavatelé

Než začne podnik vyrábět, potřebuje mít zajištěn přísun zdrojů – dodavatele. Síla dodavatelů je hodnocena podle několika kritérií, pokud dodavatel splňuje alespoň jedno nebo více následujících kritérií, lze ho označit za silného.

- Existence malého množství dodavatelů
- Slučování dodavatelů ve větší celky

- Unikátnost vstupů, nákladná či složitá změna dodavatele

Zákazníci

Důležitost zákazníků roste, pokud je:

- Malý počet odběratelů v odvětví,
- Odběratelé mají nízký zisk/příjem,
- Standardizace produktů,
- Kupující/malá skupina skoupí většinu produktu. [19]

3.1.3 SWOT analýza

Zkratka SWOT je akronymem anglických slov: Strengths - silné stránky, Weaknesses – slabé stránky, Opportunities – příležitosti a Threats - hrozby.

Tato analýza může být rozdělena na S-W - interní analýza podniku, která zkoumá silné a slabé stránky a O-T – externí analýza podniku, která se zaměřuje na příležitosti a hrozby. Společně tak mapují sílu vnitřního prostředí firmy a zároveň hledají možnosti využití těchto sil ve vztahu k vnějšímu prostředí. [20, str. 30]

Obrázek č. 7: SWOT analýza

Zdroj: převzato z [21]

S-W analýza

Analýza silných a slabých stránek podniku nám přináší pohled na vnitřní prostředí podniku. Silné organizaci mohou přinést konkurenční výhodu, slabé stránky naopak mohou podnik v budoucnu ohrozit. Proto je důležité je sledovat. Silné stránky podniku pečovat, případně rozšiřovat jejich počet. Slabé stránky ukazují na slabá místa podniku, která je třeba zlepšit.

O-T analýza

„Analýza příležitostí a hrozeb je analýzou spojující analýzu makroprostředí a mezoprostředí. Z tohoto okolí podniku přicházejí impulzy, které mohou znamenat buď příležitost, kterou může využít nebo ohrožení. Ohrožení může být ohniskem následné krize, ale současně jej může firma přeměnit v příležitost. Podstatné je, aby včas zaznamenala příležitosti či hrozby a byla připravena změnit své plány, pokud ji využití této změny pomůže přinést rychlejší naplnění cílů, které má vytyčeny“ [20, str. 30]

3.1 Finanční rizika – finanční analýza podniku

Rozhodování podniku by mělo být podloženo finanční analýzou s odpovídajícím majetkovým řízením, finanční strukturou, cenovou a investiční politikou. Jejím hlavním úkolem je informovat o skutečné situaci podniku - jeho finančním zdraví. Dalším z cílů je poskytnout managementu dostatek kvalitních informací, pro svá taktická, operativní a strategická rozhodnutí, jenž vedou ke zvýšení výkonosti hodnoty podniku. [22, str. 338]

3.1.1 Vertikální analýza

„Při vertikální analýze sledujeme podíl jednotlivých rozvahových položek na bilanční sumě. Proto je technika rozboru zpracovávána v jednotlivých letech od shora dolů.“ [23, str. 44]

3.1.2 Horizontální analýza

Slovo horizontální se v tomto případě vztahuje k bilančním položkám v jednotlivých řádcích. Při horizontální analýze absolutních ukazatelů tedy poměrujeme, jak se změnila určitá položka účetního výkazu v průběhu jednotlivých let a to v absolutní i relativní výši. [23, str. 41]

3.1.3 Poměrové ukazatele

Poměrové ukazatele jsou základem finanční analýzy, jenž vznikají porovnáním dvou absolutních ukazatelů. Tyto ukazatele umožňují podniku porovnání s jiným podnikem, či s konkurenčními podniky tzv. odvětvovým průměrem. V rámci objektivitu je nutné přihlížet k aktuálnímu postavení na trhu (monopol, konkurenční prostředí, silně konkurenční prostředí).

Tyto ukazatele lze rozdělit do 5 základních skupin:

- Ukazatele likvidity,
- Ukazatele aktivity,
- Ukazatele zadluženosti,
- Ukazatele rentability,
- Ukazatele tržní hodnoty,

Ukazatelé likvidity

Tito ukazatelé měří schopnost firmy přeměnit aktiva na peněžní prostředky a dostát tak svým splatným závazkům.

a) Běžná likvidita (likvidita 3. stupně), doporučená hodnota: 2,5-1,5

$$L_3 = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

b) Pohotová likvidita (likvidita 2. stupně), doporučená hodnota 1,5-1

$$L_2 = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

c) Okamžitá likvidita (likvidita 1. stupně), doporučená hodnota 0,5

$$L_1 = \frac{\text{krátkodobý finanční majetek}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

[22, str. 343]

Ukazatelé aktivity

„Ukazatelé aktivity informují, jak efektivně firma hospodaří se svými aktivy. Pokud jich má podnik více než je třeba, vznikají zbytečné náklady. V opačném přichází o potenciální tržby.“ [23, 53]

Doba obratu – kolikrát za rok se daný druh majetku v podniku obrátí (uvádí se ve dnech).

Počet obrátek – doba, po kterou je majetek v jisté formě vázán, případně jak rychle proběhne jeho proměna.

$$\text{Obrat } X = \frac{360}{\text{doba obratu } X}$$

a) Doba obratu zásob

„Tento ukazatel charakterizuje úroveň běžného provozního řízení. Je žádoucí udržovat dobu obratu zásob na technicky a ekonomicky zdůvodněné výši.“

$$\text{Doba obratu zásob} = \frac{\text{průměrné zásoby}}{\text{tržby}/360}$$

b) Doba obratu pohledávek

„Ukazatel vypovídá o strategii řízení pohledávek a udává, za jak dlouho jsou průměrně placeny faktury. Pokud ukazatel trvale překračuje doby splatnosti, je nutné přehodnotit pracovní kázeň odběratelů. Je důležitý z hlediska plánování peněžních toků.“

$$\text{Doba obratu pohledávek} = \frac{\text{průměrné pohledávky}}{\text{tržby}/360}$$

c) Doba obratu závazků

„Vyjádření počtu dní, na které dodavatelé poskytli obchodní úvěr. Charakterizuje platební disciplínu podniku vůči dodavatelům.“

$$\text{Doba obratu závazků} = \frac{\text{průměrné závazky}}{\text{tržby}/360}$$

d) Doba obratu aktiv

„Ukazatel vyjadřuje, za jak dlouho dojde k obratu majetku ve vztahu k výkonům (tržbám). Pozitivní je co nejkratší doba obratu. Čím je podíl fixních aktiv vyšší, tím vyšší je hodnota ukazatele.“ [24, str. 87]

$$\text{Doba obratu aktiv} = \frac{\text{celková aktiva}}{\text{tržby}/360}$$

e) Obrat celkových aktiv

„Schopnost podniku zajišťovat investice do aktiv, při stávajících tržbách. Minimální doporučenou hodnotou je 1.“ [25, str. 89]

$$\text{Obrat celkových aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{aktiva}}$$

Ukazatelé zadluženosti

Ukazatelé zadluženosti udávají míru finanční stability, tzn.: vyjadřují stupeň využití vlastních a cizích zdrojů financování.

a) Celková zadluženost

„Podíl všech závazků k celkovým aktivům, měří podíl věřitelů na celkovém kapitálu, z něhož je financován majetek firmy. Čím vyšší je hodnota, tím vyšší je riziko věřitelů.“ [24, str. 78]

$$\text{Celková zadluženost} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

b) Míra zadluženosti

„Akceptovatelná úroveň zadlužení vlastního kapitálu závisí na fázi vývoje firmy a postoji vlastníků k riziku. Je to významný indikátor pro žádost o bankovní úvěr.“ [24, str. 79]

$$\text{Míra zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}}$$

„- při výsledku a vývoji < 150% = pozitivní vývoj
- při výsledku a vývoji > 150% = negativní vývoj
- při výsledku a vývoji > 200% = velmi rizikový klient“ [26]

c) Finanční páka

$$\text{Finanční páka} = \frac{\text{celková aktiva}}{\text{vlastní kapitál}}$$

[24, str. 79]

Ukazatelé rentability

a) Rentabilita aktiv

„Ukazatel ROA bývá považován za klíčové měřítko rentability, protože poměruje zisk s celkovými aktivy investovanými do podnikání bez ohledu na zdroje financování. Čím vyšší hodnota, tím lepší.“

$$ROA = \frac{EBIT}{aktiva}$$

b) Rentabilita vlastního kapitálu

„ROE vyjadřuje celkovou výnosnost vlastních zdrojů, a tedy i jejich hodnocení v zisku. Úroveň této rentability je nutně závislá na rentabilitě celkového kapitálu a úrokové míře cizího kapitálu.“

$$ROE = \frac{EAT}{vlastní kapitál}$$

c) Rentabilita dlouhodobých zdrojů

„Hodnotíme význam dlouhodobého investování. Tj. Zvýšení potenciálu vlastníka využitím dlouhodobého cizího kapitálu. Tento ukazatel je často používán k mezipodnikovému srovnávání.“

$$ROCE = \frac{EBIT}{vlastní kapitál + dlouhodobé dluhy}$$

d) Rentabilita tržeb

„Ukazatel vhodný pro potřeby vnitropodnikového řízení firmy. Pokud je hodnota ukazatele nízká, svědčí o chybném řízení firmy, střední úroveň vypovídá o dobré práci managementu a dobrého jména firmy na trhu, vysoká hodnota odpovídá nadprůměrné úrovni firmy.“

$$ROS = \frac{EAT}{tržby}$$

3.1.4 Bonitní model

Kralickuv Quick test (Q-test)

Kralicek byl rakouský ekonom, který v roce 1990 navrhl tzv. rychlý test. Vybral z jednotlivých skupin ukazatelů čtyři ukazatele, které nepodléhají „rušivým vlivům“ a jsou schopny co nejlépe využít informací získaných z rozvahy, výkazu zisku a ztrát, případně z výkazu cash flow.

Tato metoda byla původně používána v bankovním sektoru SRN v 50. a 60. letech 20. století, poté byla zpřístupněna i průmyslovému sektoru. Dodnes je velmi využívanou metodou.

Tabulka č. 2: Kralickuv Quick test

Obor		Proměnná	Vzorec	Vypovídá o:
Finanční stabilita	Financování	Kvóta vlastního kapitálu	$\frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Celková aktiva}} * 100$	Kapitálové síle
	Likvidita	Doba splácení dluhu v letech	$\frac{\text{Cizí zdroje} - \text{KFM}}{\text{CF}}$	Zadlužení
Výnosová situace	Rentabilita	Celková výnosnost aktiv	$\frac{\text{EBIT} + \text{úroky}}{\text{Celková aktiva}} * 100$	Výnosnosti
	Výnosnost	CF v % podnikového výkonu	$\frac{\text{CF}}{\text{Tržby}} * 100$	Finanční výkonosti

Zdroj: převzato z [27, str. 105]

Výsledným hodnotám jednotlivých ukazatelů jsou přidělovány body na základě následující tabulky:

Tabulka č. 3: Bodové ohodnocení Q-testu

Ukazatel	Výborný 1	Velmi dobrý 2	Dobrá 3	Špatný 4	Ohrožen insolvencí 5
Kvóta VK	> 30 %	> 20 %	> 10 %	< 10 %	negativní
Splácení dluhu	< 3 roky	< 5 let	< 12 let	> 12 let	> 30 let
CF	> 10 %	> 8 %	> 5 %	< 5 %	negativní
ROA s úroky	> 15 %	> 12 %	> 8 %	< 8 %	negativní

Zdroj: vlastní zpracování dle [28, str. 153]

Výsledná hodnota testu je průměrem známek jednotlivých ukazatelů. Pokud je výsledné kritérium nižší než 2, tj. v intervalu <1;2), podnik je považován za velmi dobrý (bonitní). Pokud je hodnota v intervalu <2;3> je podnik v tzv. šedé zóně, při hodnotě vyšší než 3, se podnik nachází ve špatné finanční situaci.

3.1.5 Bankrotní model

Altmanův model finančního zdraví (Z-score model)

Model publikovaný v roce 1968, využívající diskriminační analýzu, která stanoví, zda je podnik ohrožen bankrotem, či není. Při své konstrukci použil profesor Altman údaje 66 zbankrotovaných i prosperitních firem a sestavil model využívající 5 poměrových ukazatelů s příslušnými váhami. Úspěšnost predikce modelu odpovídala zhruba 80%. [22, str. 62]

Altmanův model pro akciové společnosti s obchodovatelnými akciemi na kapitálovém trhu:

$$Z = 1,2 X_1 + 1,4 X_2 + 3,3 X_3 + 0,6 X_4 + 1,0 X_5$$

Tabulka č. 4: Proměnné Altmanova modelu finančního zdraví pro podniky s obchodovatelnými akciemi

X ₁	Pracovní kapitál/aktiva celkem
X ₂	Nerozdělený zisk/aktiva celkem
X ₃	Zisk před úroky a daněmi/aktiva celkem
X ₄	Tržní cena akcií/dluhy celkem
X ₅	Tržby celkem/aktiva celkem

Zdroj: vlastní zpracování dle [24, str. 97]

Tabulka č. 5: Bodové ohodnocení Altmanova modelu finančního zdraví pro podniky obchodovatelné na burze

$Z < 1,81$	Vysoká pravděpodobnost bankrotu
$1,81 \leq Z \leq 2,99$	Šedá zóna
$Z > 2,99$	Minimální pravděpodobnost bankrotu

Zdroj: vlastní zpracování dle [24, str. 97]

Altmanův model pro ostatní společnosti bez obchodovatelných akcií na kapitálovém trhu:

$$Z = 0,717 X_1 + 0,847 X_2 + 3,107 X_3 + 0,420 X_4 + 0,998 X_5$$

Tabulka č. 6: Proměnné Altmanova modelu finančního zdraví pro podniky bez obchodovatelných akcií

X_1	Pracovní kapitál/aktiva celkem
X_2	Nerozdělený zisk/aktiva celkem
X_3	Zisk před úroky a daněmi/aktiva celkem
X_4	Účetní hodnota VK/dluhy celkem
X_5	Tržby celkem/aktiva celkem

Zdroj: vlastní zpracování dle [24, str. 97]

Tabulka č. 7: Bodové ohodnocení Altmanova modelu finančního zdraví pro podniky neobchodovatelné na burze

$Z < 1,20$	Vysoká pravděpodobnost bankrotu
$1,20 \leq Z \leq 2,90$	Šedá zóna
$Z > 2,90$	Minimální pravděpodobnost bankrotu

Zdroj: vlastní zpracování dle [24, str. 97]

4 ANALÝZA RIZIK.

4.1 Analýza externích a interních rizik podniku

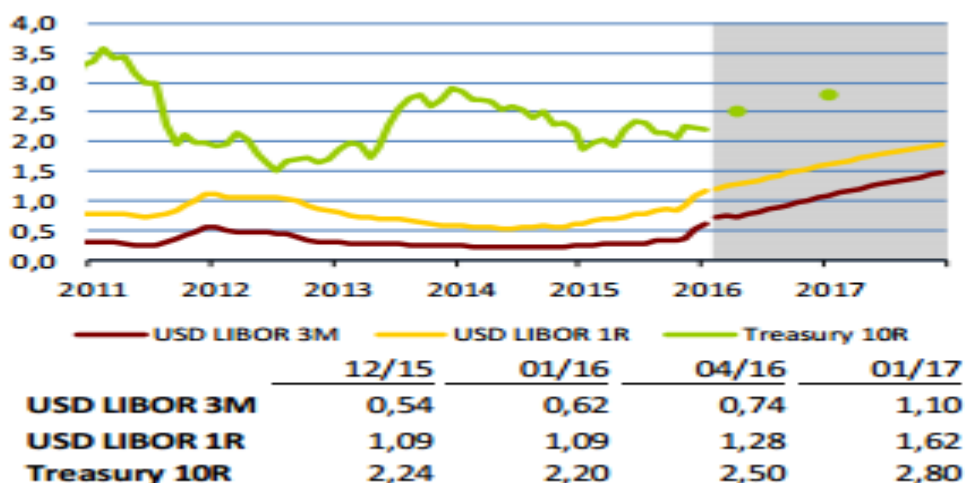
4.1.1 PESTLE analýza

Politické vlivy

Vzhledem k tomu, že společnost Synthesia, a. s. patří do skupiny AGROFERT a.s., jehož jediným akcionářem je Ing. Andrej Babiš, který je zároveň 1. místopředsedou vlády a ministrem financí ČR, nepředpokládám výrazné ovlivnění politickými faktory do roku 2017. [29]

Ekonomické vlivy

Protože tržby společnosti tvoří z více než 83% export, především do USA (21,3%), Německa (19,3%) a Francie (12,3%), je nutné sledovat vývoj směnných kurzů. Dle informací České národní banky nebude ukončeno používání kurzu jakožto nástroje měnové politiky dříve než v roce 2017.[30] Proto můžeme spoléhat na stabilní kurz 27 CZK/EUR. Nepříznivě by se však mohla promítnout politika postupného utahování měnové politiky amerického Fedu. Téměř po 10 letech je plánováno zvýšení základní úrokové sazby z 0,25 na 0,5%, které by mělo pokračovat minimálně do konce roku 2017, kdy by měly úrokové sazby vystoupat na 1,5%. Což může vést ke snížení poptávky po produktech společnosti Synthesia, a.s. [31]

Graf č. 1 : Vývoj základních úrokových sazeb v USA

Zdroj: převzato [31, str. 4]

Sociální vlivy

Za pravděpodobně nejpálčivější problém všech firem v chemickém průmyslu lze označit nedostatek kvalifikované pracovní síly. Pardubický kraj se pyšní 4. nejnížší mírou nezaměstnanosti (5,07%) k 31.3.2016. I přes tato příznivá data se společnost již několik let potýká s nedostatkem kvalifikovaných zaměstnanců.

Zaměříme-li se podrobněji techniky, zjistíme, že celkový podíl mladých absolventů na technických pozicích dosahuje pouze 12%. Na tento problém navazuje stárnutí současných kvalifikovaných pracovníků (průměrný věk technického zaměstnance dosahuje 41,7 let). Zaměříme-li se podrobně na chemický průmysl, zjistíme, že v podtřídě N65 – Chemičtí technici je zařazeno pouze 28 tis. pracovníků. Podíl absolventů na těchto pozicích je pouhých 10,7% a průměrný věk zaměstnance o 3 měsíce vyšší než průměr skupiny N6, tj. 42 let. [32]

Tabulka č. 8: Počet zaměstnanců, podíl zaměstnanosti, věkový průměr a podíl absolventů ve třídě N6

	počet zaměst.	podíl zaměst. skupiny N6	podíl zam. na celkové zam.	prům. věk	podíl absol.	
Techn. prac. v zem., lesnictví, rybář. a vod. hosp.	N61	35,1	6,9%	0,7%	44,9	8,1%
Technici bány a hutní	N62	10,1	2,0%	0,2%	48,3	7,6%
Strojrenšití technici	N63	86,7	17,1%	1,7%	41,5	11,9%
Elektrotechnici, elektronici a energetici	N64	44,4	8,7%	0,9%	44,6	10,0%
Chem. technici a techn. při výrobě staveb. hmot	N65	27,9	5,5%	0,6%	42,0	10,7%
Stavební technici	N66	76,3	15,0%	1,5%	44,0	10,9%
Techn. prac. výp. techniky (analytici, programátoři)	N67	114,7	22,6%	2,3%	37,9	18,5%
Technici dopravy, pošt a telekomunikací	N68	22,2	4,4%	0,4%	40,2	9,2%
Ostatní techničtí pracovníci	N69	90,3	17,8%	1,8%	41,9	9,6%
N6	507,7	100,0%	10,2%	41,7	12,1%	

Zdroj: převzato z [32, str. 53]

Dle tabulky X vidíme, že nároky na počet zaměstnanců jsou 1,7x vyšší než před dvaceti lety. Naopak počet absolventů v oboru technická chemie je o 1% nižší než v roce 1994. Klesající trend vyvolává v personalistech společnosti Synthesia, a.s. obavy. Podnik se sice snaží nepříznivou situaci v oblasti vzdělanosti řešit vstupním školením nových zaměstnanců, tzv. „Chemické minimum“, ale bohužel s technologicky náročnější a specializovanější výrobou ani toto řešení nebude do budoucna dostačující. Tato školení přinášejí nejenom náklady navíc, ale nedokáží ani uspokojivě vyřešit problém s nedostatkem vedoucích kvalifikovaných pracovníků, či úzce specializovaných zaměstnanců.

Tabulka č. 9: Podíly pracovníků a absolventů v členění podle skupin oborů vzdělání

Skupina oborů	Podíl pracovníků					Podíl absolventů			
	1994	1999	2006	2010	2014	1999	2006	2010	2014
Hornictví, hutnictví	2,3 %	1,8 %	1,6 %	1,2 %	1,1 %	0,6 %	0,1 %	0,1 %	0,1 %
Strojní inženýrství	14,4 %	12,5 %	12,6 %	11,1 %	11,9 %	10,6 %	9,6 %	9,7 %	8,5 %
Elektrotechnika a inform. obory	4,6 %	7,6 %	7,9 %	8,0 %	7,6 %	8,8 %	9,0 %	7,6 %	8,6 %
Technická chemie	1,6 %	1,5 %	2,2 %	2,1 %	2,5 %	1,5 %	0,7 %	0,5 %	0,5 %
Potravinářství	1,3 %	1,2 %	1,3 %	1,0 %	1,0 %	2,2 %	2,0 %	1,5 %	1,8 %
Textil, oděvnictví	2,9 %	2,3 %	1,8 %	1,1 %	1,0 %	3,8 %	1,5 %	0,6 %	0,2 %
Koželárenská výroba	0,5 %	0,3 %	0,2 %	0,1 %	0,1 %	0,3 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %
Zpracování dřeva, polygrafie	1,9 %	2,1 %	2,3 %	2,0 %	1,7 %	4,5 %	3,2 %	2,4 %	2,4 %
Stavebnictví	9,5 %	9,2 %	9,2 %	9,0 %	8,5 %	8,1 %	5,2 %	4,3 %	5,3 %
Doprava a spoje	2,4 %	2,6 %	2,1 %	2,1 %	1,6 %	1,0 %	1,0 %	1,0 %	0,9 %
Zemědělství a lesnictví, veter.	5,7 %	4,7 %	3,7 %	3,1 %	2,7 %	5,6 %	4,3 %	4,0 %	4,3 %
Zdravotnictví	3,7 %	4,1 %	5,5 %	5,4 %	6,0 %	4,8 %	4,2 %	3,7 %	4,0 %
Ekonomika a adm., podnikání	14,4 %	15,7 %	18,1 %	21,8 %	21,6 %	21,2 %	15,2 %	14,7 %	10,2 %
Gastronomie, hotelnictví	3,6 %	3,8 %	4,1 %	4,1 %	4,6 %	9,0 %	9,8 %	9,5 %	9,1 %
Obchod	6,0 %	6,3 %	5,9 %	5,4 %	5,9 %	5,9 %	3,8 %	2,8 %	2,1 %
Právo, veřejnospr. činnosti	0,4 %	0,5 %	0,6 %	0,6 %	0,7 %	2,0 %	1,9 %	1,8 %	2,5 %
Osobní a provozní služby	5,3 %	5,1 %	5,0 %	4,6 %	4,0 %	2,6 %	2,7 %	3,1 %	2,9 %
Učitelství a sociální péče	4,3 %	4,5 %	4,4 %	4,6 %	4,8 %	4,1 %	2,2 %	2,3 %	3,3 %

Zdroj: upraveno dle [32, str. 54]

Technologické vlivy

Chemický průmysl lze označit za jeden z nejvýznamnějších a nejrychleji se rozvíjejícím průmyslovým odvětvím, neboť je úzce spojeno s dalšími odvětvími, jako jsou například: farmacie, potravinářství, oděvní a koželužní průmysl, ...

Díky provázanosti s ostatními odvětvími, ale i zásadním vlivům na život a životní prostředí, podléhá chemický průmysl přísným legislativním normám. Zde uvádím jako příklad REACH nařízení (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals), které upravuje zastaralý evropský právní rámec pro chemické látky.[33] Klade větší odpovědnost firmám za kontrolu rizik svých výrobků. Případně mohou uvést normy, které jsou zaměřeny na jakost ISO 9001:2008, bezpečnost práce v chemických laboratořích ČSN 01 8003, bezpečnostní požadavky na elektrická měřicí, řídicí a laboratorní zařízení ČSN EN 601010.

Ve světovém měřítku mají největší chemické společnosti vlastníky z USA, Japonska a Německa. Proto se tedy zaměřím na výzkum a vývoj. Ten je pro chemické podniky často nezbytný, neboť je zdrojem inovací, které podniku přinášejí konkurenční výhodu.

Samotný podnik si v oblasti výzkumu a vývoje vytyčil tyto cíle: „*Neustále posouvat kupředu možnosti řešení aplikované chemie pro naše zákazníky, stejně tak i nadále zmírňovat dopady našeho působení na své okolí a díky nejmodernějším technologiím ve výzkumu posouvat a vyvíjet výrobní proces s nulovým dopadem na okolní prostředí, k minimálním rizikům při výrobě a maximální efektivitě při dalším zpracování našich produktů u našich zákazníků.*“ [34]

Pro tento účel má zřízená vlastní výzkumná a vývojová centra: Výzkumný ústav organických syntéz a.s. v Rybitví a spolupracuje s dalšími centry aplikovaného a základního výzkumu – především s Univerzitou Pardubice. Inovace jsou zaměřeny na pigmenty a nitrocelulózu (konkrétně výrobu oxycelulózy a vojenské nitrocelulózy).

Chemický průmysl je velmi náročný na vstupní suroviny – pokud pomineme základní materiál, který je pro každý výrobek jiný, a zaměříme se pouze na vstupy společné pro všechny podniky – jako jsou voda, elektrická energie, apod. Zjistíme, že tvoří nezanedbatelnou nákladovou položku každého chemického podniku. Proto jako další z technologických vlivů uvádím i výběr lokality, konkrétně úroveň infrastruktury v dané lokalitě.

Podnik Synthesia, a.s. se nachází v průmyslové části SemtinZone, která disponuje vlastní částí železničního spojení, blízkostí kvalitních pozemních komunikací a letiště. Zároveň je v blízkosti podniku Labe, které slouží jako zdroj vody pro. Dále podnik vlastní energetickou distribuční soustavu a vlastní teplárnu, jejíž kapacita spolehlivě pokryje celý areál průmyslové zóny.

Legislativní vlivy

Chemický průmysl podléhá velkému množství zákonů, vyhlášek a nařízení, která „příškrcejí“ podnikatele v tomto odvětví. Jedná se především o:

Zákon o chemických látkách a přípravcích – vymezuje podmínky, za jakých může být látka uvedena na trh (jenž souvisí s dříve zmiňovaným evropským nařízením REACH).

Zákon o hodnocení vlivu výroby na životní prostředí, zákon prevence vážných průmyslových havárií, zákon o integrované prevenci a omezení znečištění. [35]

Energeticko-klimatický balíček – závazek zemí EU snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů o 40%, zvýšit podíl výroby energie z obnovitelných zdrojů nejméně na 27%, a nejméně o 27% zvýšit jejich energetickou účinnost. [36]

Emisní povolenky – monitoring emisí podniku, každoroční výkazy Ministerstvu životního prostředí. Část povolenek dostanou provozovatelé bezplatně, zbytek si musí dokoupit na trhu či v aukci.

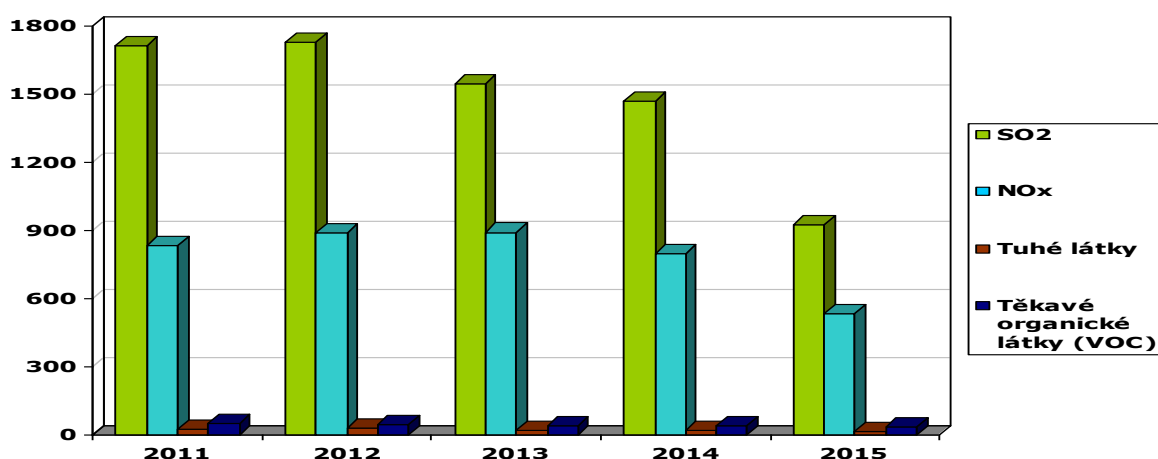
Environmentální vlivy

V chemickém odvětví jsou vlivy výroby na životní prostředí striktně sledovány. K částečné regulaci dochází v důsledku velkého množství legislativních ustanovení, která

stanovují limity pro vypouštění nebezpečných látek do okolního prostředí (o těchto nařízeních jsem se zmiňovala již v technologických a legislativních vlivech).

Zaměříme se tedy na konkrétní podnik. S rostoucími požadavky na recyklovatelnost, snížení spotřeby neobnovitelných zdrojů, ale i energií investuje společnost Synthesia a.s., nemalé peněžní prostředky do modernizace, zlepšování stavu areálu a snižování vypouštěných látek do okolí podniku. V roce 2015 byly vynaloženy investice v celkové hodnotě 868 mil. Kč. Hlavní realizovanou akcí byla tzv. „Ekologizace energetického zdroje s využitím fluidního spalování“ s celkovými náklady 960 mil. Kč (z části financována dotací z fondů EU). [37]

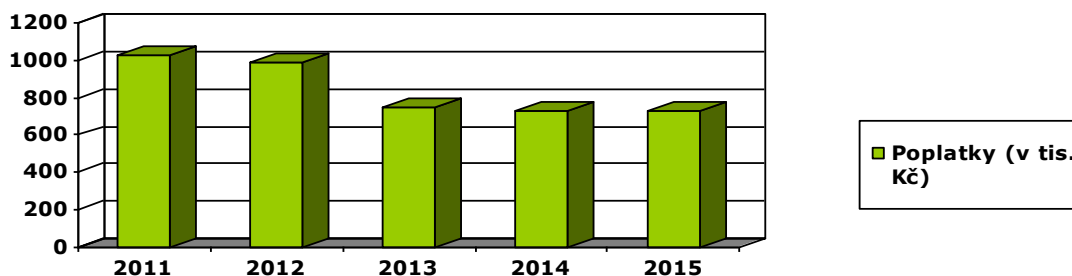
Společnost Synthesia a.s., vlastní od roku 1996 oprávnění užívat logo „Responsible Care“. Po 8. obhájení titulu je oprávněna užívat jej do roku 2018. Od roku 2011 zavedla společnost Systém environmentálního managementu (EMS) pro sledování a zlepšování činností podniku ovlivňujících kvalitu životního prostředí nebo zdraví dle normy ISO 14 001:2004.

Graf č. 2: Vývoj vybraných vypouštěných emisí do ovzduší

Zdroj: převzato z [37, str. 11]

Až 93% podíl emisí připadá na podnikovou teplárnu. Po uvedení části investiční akce „Ekologizace energetického zdroje“ do zkušebního provozu, bylo v průběhu roku zaznamenáno snížení vypuštěného oxidu siřičitého o 1/3.

Graf č. 3 : Vývoj poplatků za znečišťování vod

Zdroj: převzato z [37, str. 8]

Na tomto grafu je vidět snaha o efektivní využití zdrojů a přínos investičních akcí v oblasti životního prostředí. V roce 2013, kdy došlo k výraznému poklesu poplatků za znečištění odpadních vod, bylo spuštěno vlastní zařízení na čištění zbytkových odpadních vod z výroby. O tohoto roku zároveň poplatky mírně klesají.

Díky PESTLE analýze jsem zjistila, že politické a legislativní vlivy nejsou pro podnik v horizontu minimálně 1-3 let důležité. Naopak jako velmi významné se projeví ekonomické, sociální, technologické a environmentální vlivy. Mezi ekonomické faktory řadím především dění v zahraničí s vlivem na export (zvýšení úrokových sazeb v USA, konec kurzového závazku ČNB). U sociálních faktorů hraje velkou roli velmi nízký podíl absolventů z chemických oborů a současně s ním stárnutí současných zaměstnanců s úzkou specializací. Díky zkoumání technologických faktorů byly objeveny konkurenční výhody společnosti tj. vysoká úroveň infrastruktury, plnění jakostních norem a intenzivní výzkum a vývoj. Slabé místo podniku pak odhalila podrobná analýza environmentálních faktorů a jejich vývoj.

4.1.2 Porterova analýza 5 sil

Konkurenční rivalita

Společnost disponuje širokým portfoliem nabízených výrobků, přičemž některé z nich jsou naprosto unikátní nejenom u nás, ale i v celé Evropě a USA. U ostatních produktů mohou být konkurencí firmy na asijských trzích, které se zaměřují na nízkou cenu, ale i kvalitu. Vzhledem k tomu, že trend posledních několika let upřednostňuje kvalitu nad cenou, troufám si říci, že stávající konkurence není pro podnik přímou hrozbou. O společnosti Synthesia, a.s. tedy můžeme prohlásit, že podnik disponuje diferenační konkurenční výhodou oproti jiným společnostem.

Noví konkurenti

Vstup nových firem do odvětví, které by mohli zásadně ovlivnit pozici sledovaného podniku, není pravděpodobný. Musíme si uvědomit, že většina velkých chemických podniků je soustředěna podél řek. Konkrétně jde o Polabí (Ústí nad Labem – Hradec Králové), kde se nachází Synthestia, a.s. a na Moravě při středním a dolním toku řeky Moravy. Dalším důležitým faktorem je i vysoká úroveň infrastruktury a zároveň dostupnost nerostných surovin.

V moderní době se neustále zvyšují požadavky na ochranu životního prostředí. Kvůli těmto bariérám je vstup do odvětví komplikovaný. Je třeba vybrat lokalitu, zařídit si potřebná povolení, dodržovat přísné normy na bezpečnost a ochranu zdraví při práci, zabezpečit podnik před únikem nebezpečných látek, dále musíme počítat s limity pro vypouštěné emise apod. . .

Nové substituty

Hodnotit možnosti vzniku nových substitutů ve všech 4 SBU je obtížné. Obzvláště u tak jedinečných výrobků se specifickými vlastnostmi jako jsou například vitamín D2 či oxycelulóza. Z tohoto důvodu si myslím, že postavení podniku na trhu není ohroženo vznikem nových substitutů.

Dodavatelé

Společnost stále věnuje úsilí zajištění stabilních dodávek klíčových surovin pro svou výrobu, ale i výzkum a vývoj nových technologií. Vzhledem k velkému množství vstupních surovin je i portfolio dodavatelů značně obsáhlé. Přesto ani tato diverzifikace není 100%. Významné objemy surovin pro Barviva, pigmenty a organickou chemii nakupují na asijských trzích, které nyní přestávají být atraktivní, kvůli zvyšujícím se cenám surovin. Přesto najít náhradu v zemích Evropské unie, či přímo v ČR může být problém.

Vzhledem k vysokým požadavkům na flexibilitu a kvalitu, usuzuji na významnou sílu dodavatelů, neboť výpadek některého z důležitých dodavatelů by mohl ohrozit celou výrobu.

Zákazníci

Sledovaný podnik vyrábí chemické výrobky, jejichž výrobní proces je náročný na technické vybavení a kvalifikovanou pracovní sílu. Především u výrobků na míru odběratelům (zákaznické syntézy) záleží na požadavcích odběratelů. Tudíž můžeme výrobky označit za obtížně standardizované.

Na základě výše zmíněných důvodů, mohu sílu zákazníků označit za nízkou.

Výsledky Porterovy analýzy 5 sil vypovídají o stabilním konkurenčním prostředí s významnou pozicí sledovaného podniku. Ohrožení pozice podniku substitučními produkty není díky širokému výrobnímu portfoliu a zároveň některým unikátním výrobkům významná. Kvůli náročnosti výrobního procesu a možnosti výrobě šité na míru zákazníkům jsou výrobky obtížně standardizované a tudíž mají zákazníci nízkou smluvní sílu. Naopak problém by mohl nastat v oblasti dodavatelských vztahů. Neboť kde je podnik v určitých oblastech závislý na konkrétním dodavateli, tam roste jeho smluvní síla.

4.1.3 SWOT analýza

S – silné stránky

- Dobré jméno podniku s téměř 100 letou tradicí

Historie společnosti Synthesia, a.s. je neodmyslitelně spjata s Pardubicemi. Byla založena před 96 lety pod názvem Československá akciová továrna na látky výbušné. Během několika dalších let byla společnost rozšířena o další sesterské závody. Např. závod na výrobu barviv a léčiv v Rybitví. V roce 2004 proběhlo spojení závodů do jedné společnosti s názvem Synthesia, a.s. Jedná se o předního českého producenta vojenské nitrocelulózy, vysoce kvalitních pigmentů a farmaceutických produktů podléhajících přísné certifikaci.

- Vlastní zařízení pro výzkum a vývoj

Pro tyto účely má společnost zřízená vlastní výzkumné a vývojové centrum s názvem Výzkumný ústav organických syntéz, a.s., které se nachází v Rybitví a zároveň spolupracuje s dalšími centry aplikovaného a základního výzkumu – především s Fakultou chemicko-technologickou Univerzity Pardubice.

- Podpora regionu

Podnik se v rámci CSR (Corporate Social Responsibility) angažuje v několika různých oblastech. Jelikož se jedná o významný pardubický podnik, dosahující nezanedbatelných zisků, putuje podstatná část těchto výdělků na rozvoj kultury, znevýhodněné spoluobčany, či zraněné živočichy.

Synthesia, a. s. je generálním partnerem Východočeského divadla v Pardubicích. Pro zaměstnance společnosti jsou přínosem zvyhodněné vstupné, či divadelní předplatné. Naopak pro VČD toto partnerství přináší nejen finanční prostředky pro rozvoj divadla, ale také může

pořádat GRAND Festival smíchu, během kterého mají diváci možnost zhlédnout řadu inscenací hostujících divadelních souborů, či se účastnit doprovodného programu.

Vlastní Turistický klub Synthesia, který organizuje výlety pro děti i dospělé – pěšky, na kole i na lyžích – po celý rok. Zároveň je i partnerem pardubických Městských slavností.

Mezi další projekty patří generální partnerství pro pardubický basketbalový klub mládeže, Základní a praktickou školu Svítání, která se věnuje dětem a dospělým, kteří trpí mentálním či kombinovaným postižením a snaží se je zapojovat do běžného života. Dále zajišťuje odbyt pro výrobky chráněné dílny Handico, která zaměstnává tělesně postižené spoluobčany v pardubickém regionu. Podporuje i tělesně postižené sportovce oddílu Hvězda SKP. [38]

- Nezávislost na dodavatelích energie – vlastní teplárna

Nezávislost na externích dodavatelích elektrické energie je způsobena výstavbou vlastní teplárny, která zajišťuje tzv. ostrovní distribuční síť pro potřeby areálu SemtinZone.

- AGROFERT, a.s.

Společnost je součástí koncernu AGROFERT. Od roku 2009 je jediným akcionářem podnik AGROFERT, a. s.. Díky tomuto strategickému spojení získala Synthesia, a.s. výhodnější pozici při výběru dodavatelů, získávání dotací z evropských fondů, ale i při žádosti o bankovní úvěry a jiné výpomoci.

- Lokalita SemtinZone

Nespornou výhodou pro sledovaný podnik je jeho umístění v průmyslové zóně SemtinZone. Tato lokalita má strategickou polohu. Disponuje snadnou dostupností kvalitních pozemních komunikací (blízkost dálnice D11, silnice 1. třídy I/37, vlastní část železničního spojení a nedaleké letiště). Nedaleko společnosti protéká řeka Labe, která slouží jako zdroj vody pro výrobu. Mezi další výhody patří vlastní zdroj elektrické energie a páry, elektronický přístupový systém do areálu a především vlastní jednotka profesionálního hasičského záchranného sboru.

- Výhodná pozice u bank při poskytování úvěrů/záruk (v posledních letech)

Tuto pozici společnosti zajišťuje především konzervativní způsob financování svých aktivit. Tzn.: Společnost preferuje financování z vlastních zdrojů. Nízká míra zadluženosti ji tedy přináší výhodnější podmínky při vyjednávání o bankovních úvěrech.

- Široké portfolio výrobků

Jistou míru nezávislosti na konkurenci společnosti přináší její poměrně široké portfolio výrobků. Firma je rozdělena do čtyř základních jednotek (SBU) v nichž jsou dále produkovány jednotlivé skupiny výrobků:

Pigmenty a barviva – organické pigmenty (pro nátěrové hmoty, tiskové barvy, plasty)

- organická barviva (opticky zjasňující přípravky, barvy papír, kůži)

Nitrocelulóza – průmyslová, vojenská, anorganické kyseliny a soli, oxycelulóza

Organická chemie – farmacie, polotovary, pesticidy, zákaznické syntézy

Energetika

- Unikátní výrobky (vitamín D2)

Jedná se především o výrobu vitamínu D2, který Synthesia, a.s. produkuje jako jediná firma v Evropě a Spojených státech amerických. Mezi další významné produkty uvádím oxycelulózu (využívána pro zastavení krvácení), vojenská nitrocelulóza (trhaviny) a vysoce jakostní pigmenty.

W – slabé stránky

- Staré ekologické zátěže na území areálu – vysoké N na sanaci, pomalé provedení

Podnik se již několik let potýká se starými ekologickými zátěžemi na území areálu vzniklých před privatizací. V roce 2002 byl podepsán dodatek o náhradě účelně vynaložených nákladů na vypořádání ekologických závazků. MF ČR se zavázalo poskytnout prostředky ve výši 3,12 mld. Kč na sanaci areálu. Bohužel jedná se o velmi pomalý proces z části způsobený vypisováním veřejných zakázek na tuto akci, která spadá do kompetence MF ČR. V roce 2008 bylo zažádáno o zvýšení garance na uhrazení nákladů s ohledem na časový skluz realizace, které bohužel nebylo vyřízeno. [39, z roku 2014]

- Vysoké nároky na odbornost

Chemický průmysl klade na pracovníky v tomto oboru vysoké nároky, zejména na jejich odborné znalosti a dovednosti. Problémem pak zůstává nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Podnik je nucen zaměstnávat na pozice vyžadující odborné znalosti i pracovníky bez chemického vzdělání, kteří musí absolvovat rekvalifikační kurzy. Takovéto počínání přináší podniku další náklady a zároveň snižuje efektivitu práce. [40]

O – příležitosti

- Vstup na nové trhy (preference kvality nad cenou)

V dřívějších letech se zákazníci odkláněli od evropských chemických podniků a dávali přednost levnějším produktům na asijských trzích. V posledních letech se trend obrací a zákazníci se již neorientují pouze na nízkou cenu, ale požadují také vyšší kvalitu výrobků.

- Bariéry vstupu konkurence

Díky rostoucím limitům na vypouštění emisí do ovzduší, znečišťování vody a na plnění norem, vyhlášek a nařízení je pro společnosti v chemickém průmyslu mnohem těžší plnit tyto požadavky. Menší podniky proto nemají mnoho příležitostí vstoupit na trh a zároveň pro střední podniky může být obtížné se na trhu udržet.

- Dodavatelé

Zde vidím příležitost ve změně dodavatelů pro dodávky klíčových surovin. Například pro SBU Pigmenty a barviva, ale také pro Organiku jsou významné objemy surovin nakupovány na trzích v Číně či Indii. Podniku bych doporučila v rámci diverzifikace rizika nalezení alternativních dodavatelům v EU či ČR, kteří by byli schopni v případě potřeby nahradit stávající asijské dodavatele. Toto doporučení vychází také z růstu cen surovin získávaných ze zahraničí.

- Získávání zakázek z veřejných soutěží

Ačkoli podnik v minulosti neprojevoval výrazný zájem o získávání veřejných zakázek, myslím si, že v současné době má velmi dobrou šanci ucházet se o získání veřejných zakázek například v zemědělství, konkrétně v dodávkách pesticidů.

- Dotace na sanaci z EU

Od roku 2009 se stala Synthesia, a.s. součástí koncernu AGROFERT, proto se domnívám, že díky tomuto spojení má společnost lepší výchozí pozici pro žádost o dotaci z evropských fondů. S ohledem na zvyšující se požadavky na životní prostředí, by tato žádost mohla směřovat především na sanaci areálu společnosti.

T – hrozby

- Nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců

Dle slov pana Ing. Otty Daňka, který označuje školství za limitující faktor českého průmyslu, se budou firmy do budoucna potýkat s nedostatkem absolventů v technických oborech. Firmám budou chybět kvalifikovaní zaměstnanci. [41]

- Změna směnných kurzů

Kurzový závazek ČNB z listopadu 2013 je stále v platnosti a ČNB potvrdila jeho dodržování až do roku 2017. Na druhou stranu uvádí, že v polovině roku 2017 předpokládá jeho ukončení. Pro exportní firmy tato změna přináší rizika v podobě změny stávajícího kurzu 27 CZK/EUR.

Dalším významným rizikem je zvyšování základních úrokových sazeb v USA, ke kterým došlo v tomto roce a které má v dalších letech vcelku výrazným tempem narůstat. Dochází tak ke zdražování úvěrů na území USA. Z tohoto důvodu může dojít ke snížení poptávky.

- Legislativní změny

Legislativní omezení v oblasti životního prostředí mohou být příležitostí (snížení konkurence), ale na druhou stranu mohou být rizikem i pro samotný podnik. Synthesia, a.s. proto neustále investuje do snižování ekologické zátěže okolí. Ovšem neustále se potýká se starými ekologickými zátěžemi svého areálu z doby před privatizací. Hrozbou tedy může být například snížení povolených limitů pro vypouštění emisí do ovzduší, či znečišťování odpadních vod. Může to být i evropský klimaticko-energetický balíček, který přináší závazky v podobě snížení emisí a zefektivnění výroby energie do roku 2030.

- Růst cen vstupních materiálů (voda)

Jak jsem se již několikrát zmiňovala, chemická výroba je velmi náročná na energii, především na vodu, která se používá přímo při různých chemických procesech, ale i nepřímo – pouze jako chlazení. Spotřeba vody za rok 2015 ve společnosti Synthesia, a.s. byla 13 151 254m³. Proto může být pro podnik růst cen stočného a zároveň růst poplatků za znečištění vody palčivým problémem. [viz. Příloha č. 2]

- Zajištění zahraničních pohledávek

Problémem pravděpodobně všech exportně zaměřených firem může být zajištění svých pohledávek v zahraničí. Zejména vstupují-li na nové trhy, je vhodné zabezpečit své pohledávky například dokumentárním akreditivem.

Z S-W analýzy vyplývá, že má velmi silné vnitřní prostředí: Podnik s téměř 100 letou tradicí, jež disponuje širokým portfoliem výrobků, z nichž některé jsou naprosto unikátní. Patří do holdingu AGROFERT, což ji zaručuje jistou stabilitu, má výhodnou lokaci v průmyslové zóně Semtín s vysokou úrovní infrastruktury a vlastními zdroji. Mimo jiné se zaměřuje na CSR a tudíž si zlepšuje svou image. Pouze dva faktory narušují toto prostředí – vleklé sanace z dob před privatizací a úbytek kvalifikovaných pracovních sil, který ovšem není problémem pouze tohoto odvětví, ale celého českého průmyslu.

Výsledky O-T analýzy už tak příznivé nejsou vedle poměrně vysokého počtu příležitostí v oblasti úspěšného proniknutí na nové trhy díky svým kvalitním výrobkům, stagnací případně snížením míry konkurence, výběru nových dodavatelů, dále pak v získávání veřejných zakázek (například v dodávkách pesticidů), či výhodná pozice pro získávání dotací z fondů EU. Existuje však i řada hrozeb, které by se mohli v následujícím roce objevit. Mezi ně patří opět nedostatek kvalifikovaných zaměstnanců, plánované ukončení kurzovního závazku ČNB, legislativní změny (především v oblasti ochrany životního prostředí), růst cen vstupních surovin a náklady na zajištění pohledávek na nových zahraničních trzích.

Pokud mám tyto výsledky shrnout do jednoho: podnik má velmi silné, resp. stabilní vnitřní prostředí. Na druhou stranu vnější prostředí s sebou kromě několika významných příležitostí přináší i hrozby, které by v horizontu několika let mohly podnik ohrozit.

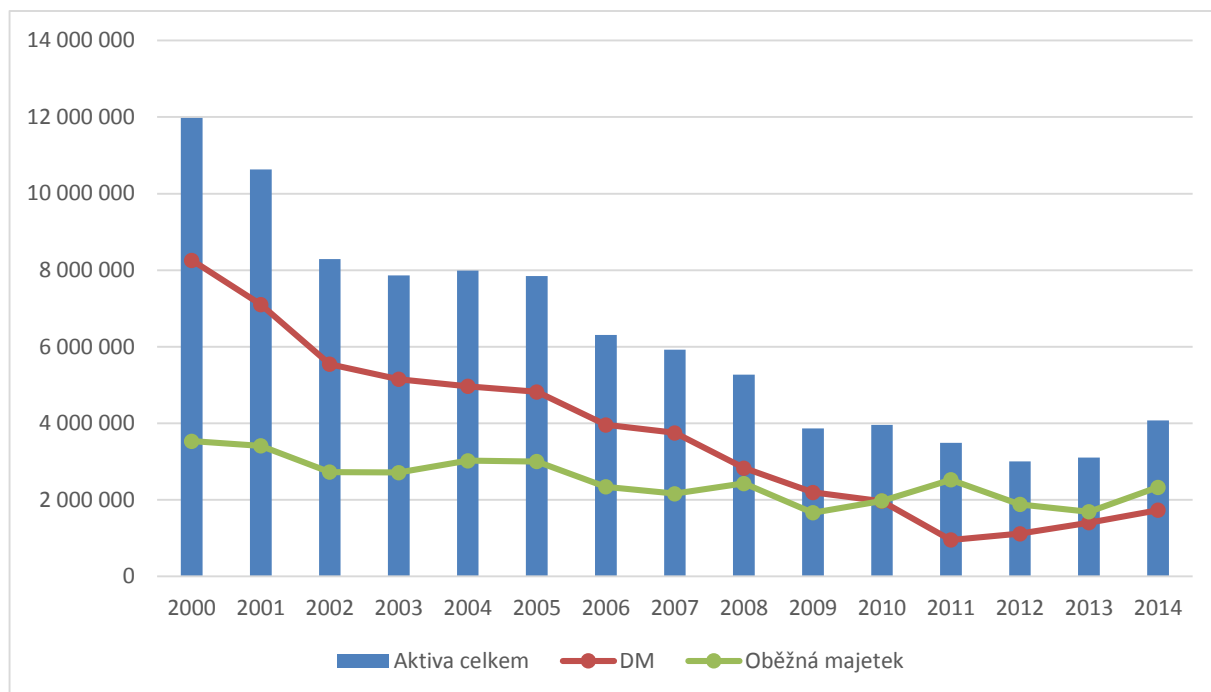
4.2 Finanční rizika – finanční analýza podniku

4.2.1 Vertikální analýza podniku

Vertikální analýza aktiv podniku

Vertikální analýzu aktiv podniku za patnáct účetních období jsem provedla v tabulce č. 10. Pro vertikální analýzu aktiv podniku největší vypovídací hodnotu rozdíl mezi dlouhodobým a oběžným majetkem podniku. Zatímco v prvním sledovaném roce je zhruba 70% dlouhodobého majetku a 30% majetku oběžného, v posledním roce je zmiňovaný poměr

42,58% dlouhodobého majetku na 57,17% oběžného majetku. Ke srovnání hodnot došlo v roce 2010. V absolutních číslech se podíl dlouhodobého hmotného majetku snížil o více než 6 miliard Kč. Vývoj dlouhodobého majetku k oběžnému majetku v kontextu celkových aktiv jsem analyzovala v grafu č. 4.

Graf č. 4: Rozložení aktiv v podniku Synthesia, a.s.

Zdroj: vlastní zpracování

Zaměříme-li se na dlouhodobý majetek, je ještě zajímavý podíl dlouhodobého finančního majetku mezi roky 2006-2010, který se pohyboval mezi 17% a 27%, zatímco ve zbylých obdobích se ten podíl pohyboval kolem 1%. Ve zmíněných účetních obdobích totiž podnik vykazoval podíl v ovládané osobě. Z oběžného majetku stojí za zmínku poměr zásob v posledních třech sledovaných obdobích, které se pohybují lehce nad 30%, což je hodnota, která přesahuje poměrně výrazně roky minulé. Krátkodobé pohledávky se nejčastěji pohybovaly mezi 15 až 20%. Krátkodobé pohledávky vykázaly nejvyšší poměr v roce 2011, kdy hodnota přesáhla 36%. Tento rok podnik zároveň dosáhl nejlepších výsledků hospodaření, jak je zřejmé z pozdější analýzy ukazatelů rentability. Zajímavý je také pohled na krátkodobý finanční majetek, který ovlivňuje hotovostní likviditu. Hodnota v žádném ze sledovaných roků nepřesahuje 4% celkového objemu vyjma období 2010-2012. V tomto období byl podíl KFM větší než 10%, což souviselo s majetkovým vstupem společnosti do holdingu Agrofert.

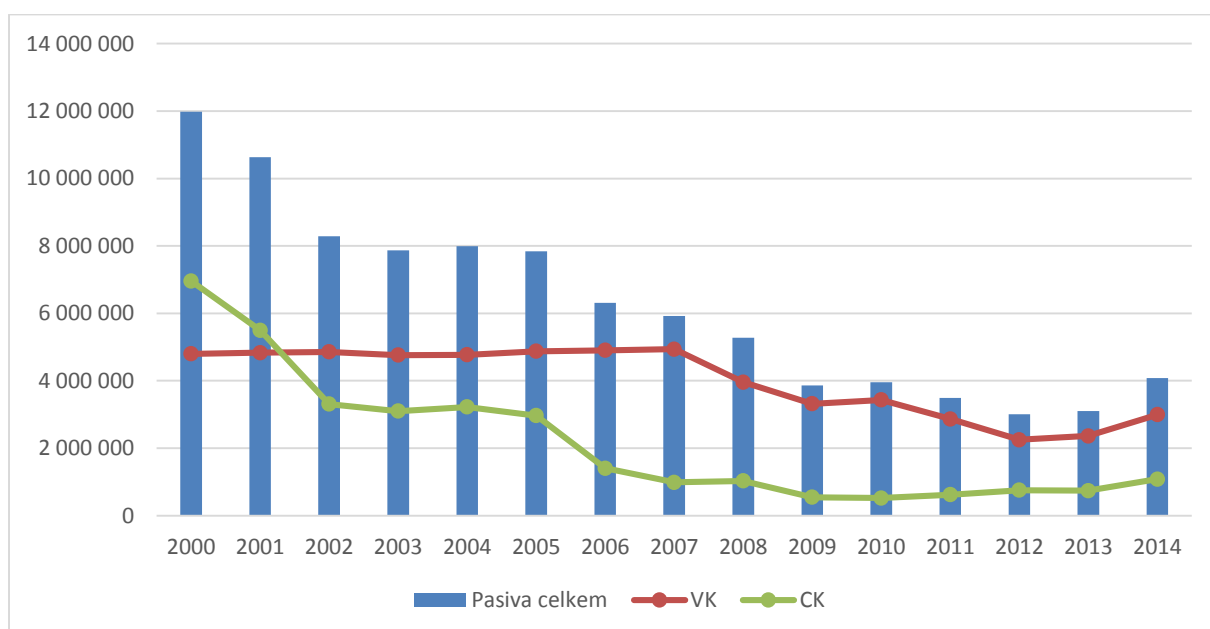
Tabulka č. 10: Vertikální analýza aktiv podniku

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aktiva celkem	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
DM	68,95%	66,85%	66,90%	65,50%	62,17%	61,48%	62,78%	63,33%	53,74%	56,82%	49,73%	27,37%	37,19%	45,26%	42,54%
DNM	1,19%	1,11%	0,80%	0,67%	0,50%	0,65%	1,10%	1,07%	1,03%	1,17%	0,95%	2,12%	3,00%	1,72%	1,65%
DHM	66,27%	64,34%	64,09%	63,20%	59,98%	59,37%	44,89%	44,42%	32,66%	28,25%	21,95%	24,29%	33,03%	42,41%	40,03%
DFM	1,49%	1,40%	2,15%	1,64%	1,68%	1,46%	16,78%	17,84%	20,05%	27,41%	26,83%	0,96%	1,16%	1,12%	0,86%
Oběžný majetek	29,50%	32,10%	32,92%	34,50%	37,83%	38,30%	37,13%	36,53%	46,12%	43,05%	49,91%	72,43%	62,64%	54,49%	57,17%
Zásoby	11,87%	12,29%	14,54%	14,92%	22,30%	21,75%	19,77%	18,91%	25,93%	23,42%	17,62%	24,12%	30,63%	31,96%	30,57%
DP	0,03%	0,09%	0,09%	0,11%	0,12%	0,07%	2,82%	2,63%	2,41%	2,61%	2,05%	1,59%	1,04%	0,11%	10,66%
KP	15,56%	15,10%	14,96%	17,85%	14,24%	13,96%	13,28%	14,34%	12,11%	15,03%	20,06%	36,29%	18,18%	21,63%	15,00%
KFM	2,04%	4,64%	3,31%	1,31%	1,03%	2,52%	1,27%	0,69%	5,67%	1,99%	10,18%	10,43%	12,79%	0,79%	0,94%
časové rozlišení	1,49%	0,59%	0,13%	0,14%	0,15%	0,22%	0,09%	0,14%	0,13%	0,12%	0,36%	0,20%	0,17%	0,26%	0,29%

Zdroj: vlastní zpracování

Vertikální analýza pasiv podniku

Vertikální analýzu pasiv podniku jsem vyhotovila do tabulky č. 11. Tuto analýzu pasiv lze nejlépe charakterizovat podílem vlastního a cizího kapitálu. Na počátku sledovaného období byl podíl vlastního kapitálu nad hodnotou 40% ku zhruba 60% cizího kapitálu. Tento poměr se však v sledované časové řadě úplně otočil a v posledním sledovaném období podnik kryl svá aktiva ze 73,44% z vlastního kapitálu vůči 26,50% kapitálu cizího. Tento fakt je způsoben markantním úbytkem bankovních úvěrů a výpomocí až do roku 2009, kdy dosáhl 0% a stagnoval až do roku 2013. Teprve v roce 2014, se poměr cizího kapitálu opět zvýšil, když si firma vypůjčila přes 6% celkového objemu kapitálu od bankovních institucí. Jednotlivé složky pasiv jsem analyzovala v grafu č. 5.

Graf č. 5: Rozložení pasiv v podniku Synthesia, a.s.

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 11: Vertikální analýza pasiv podniku

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pasiva celkem	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
VK	40,06%	45,45%	58,60%	60,56%	59,67%	62,18%	77,74%	83,35%	75,10%	85,87%	86,80%	82,15%	74,93%	76,09%	73,44%
ZK	89,57%	100,95%	51,77%	54,73%	53,85%	54,87%	68,23%	72,69%	81,62%	111,38%	76,15%	47,48%	55,14%	53,36%	40,65%
Kapitálové fondy	0,86%	0,97%	1,24%	1,30%	1,28%	1,31%	1,62%	1,73%	1,94%	2,58%	2,83%	2,98%	3,60%	2,86%	2,48%
Fondy ze zisku	9,03%	3,82%	4,93%	5,21%	5,13%	5,23%	6,58%	7,03%	7,91%	2,35%	1,41%	1,95%	4,03%	4,31%	3,66%
VH m.o.	-39,46%	-60,57%	0,35%	0,68%	-0,67%	-0,61%	0,87%	1,37%	2,14%	-13,92%	0,00%	0,02%	3,80%	4,90%	1,64%
VH b.o.	-23,87%	0,29%	0,31%	-1,37%	0,08%	1,38%	0,44%	0,54%	-18,52%	-16,52%	6,40%	29,72%	8,37%	10,66%	25,01%
CK	58,11%	51,70%	39,94%	39,41%	40,30%	37,81%	22,25%	16,65%	19,52%	14,12%	13,19%	17,84%	25,06%	23,90%	26,50%
Rezervy	13,03%	8,07%	2,42%	1,94%	2,15%	1,04%	1,10%	1,54%	1,17%	2,02%	1,72%	3,45%	4,97%	5,16%	5,04%
DZ	4,95%	4,80%	2,63%	2,02%	1,08%	0,27%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%	0,02%	0,00%	0,01%
KZ	12,09%	11,85%	12,56%	12,08%	16,54%	13,02%	10,60%	8,35%	11,52%	12,10%	11,48%	14,34%	20,07%	18,74%	15,24%
BÚ	28,03%	26,98%	22,32%	23,36%	20,52%	23,48%	10,54%	6,75%	6,83%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	6,22%
časové rozlišení	0,52%	0,03%	0,05%	0,04%	0,03%	0,01%	0,01%	0,01%	5,38%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,01%	0,06%

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.2 Horizontální analýza podniku

Horizontální analýzu podniku od roku 2000 do roku 2014 jsem opět rozdělila na aktiva a pasiva podniku a zanesla je do tabulky č. 12 a tabulky č. 13.

Horizontální analýza aktiv podniku

V horizontální analýze aktiv podniku je nejvíce patrné zmenšování hodnoty aktiv, které už jsem nastínila v kapitole č. 5.2.1. Vyjma změny mezi roky 2004/2003 a 2010/2009 po celou časovou řadu až do roku 2013 hodnota aktiv vytrvale klesala. V absolutních číslech se hodnota aktiv snížila o více než 6 mld. Kč. Významných poklesů hodnoty bylo hned několik.

První z nich byl na počátku období, kdy se hodnota aktiv v prvním období snížila o 11,27%, v roce 2002 se hodnota snížila dokonce o 22% více, než v roce 2001. Další velké snížení hodnoty přišlo v roce 2006, kdy hodnota aktiv klesla téměř o 20% oproti roku 2005. Největší propad majetku firmy se udál v krizovém roce 2009, kdy firma přišla téměř o 27% hodnoty svého majetku. Pozitivní je výhled posledních dvou účetních období, především v roce 2014, kdy firma zvýšila hodnotu svých aktiv o 31,36% hodnoty minulého roku.

Vývoj aktiv determinuje vývoj dlouhodobého hmotného majetku, u kterého jednotlivé šoky nabývají ještě vyšších hodnot, než u aktiv. Z dlouhodobého majetku je zajímavý ještě DFM, u kterého se hodnota zvýšila o 821,72% v roce 2006 kvůli podílům v ovládaných položkách. Tento podíl byl odprodán z 96,83% v roce 2011. Vývoj oběžného majetku do určité míry připomíná sinusovu křivku s různou periodou v průběhu analyzované časové řady. Položka zásob zažívá v posledních čtyřech obdobích růst, který není podpořen kontinuálním růstem aktiv. To má za následek zvyšování podílu zásob na aktivech. Tento trend není příliš doporučovaný, neboť zásoby jsou nejméně likvidní složkou oběžného majetku a váží na sebe další náklady. Zajímavá je struktura pohledávek, která se v průběhu let poměrně výrazně mění a např. v posledním sledovaném období došlo k výraznému růstu dlouhodobých pohledávek při 9% poklesu krátkodobých pohledávek. KFM, který přímo determinuje hodnotu hotovostní likvidity, bude blíže analyzován právě v kapitole 5.3 – ukazatele likvidity.

Tabulka č. 12: Horizontální analýza aktiv podniku

	2001/20 00	2002/20 01	2003/20 02	2004/20 03	2005/20 04	2006/20 05	2007/20 06	2008/20 07	2009/20 08	2010/20 09	2011/20 10	2012/20 11	2013/20 12	2014/20 13
Aktiva celkem	-11,27%	-22,00%	-5,13%	1,62%	-1,86%	-19,58%	-6,13%	-10,95%	-26,72%	2,38%	-11,79%	-13,88%	3,33%	31,26%
DM	-13,98%	-21,94%	-7,11%	-3,56%	-2,94%	-17,87%	-5,30%	-24,43%	-22,52%	-10,41%	-51,44%	17,01%	25,74%	23,37%
DNM	-17,37%	-43,84%	-20,40%	-23,20%	25,89%	37,05%	-8,89%	-14,28%	-17,19%	-16,35%	96,19%	21,93%	-40,62%	25,36%
DHM	-13,86%	-22,30%	-6,45%	-3,56%	-2,86%	-39,19%	-7,12%	-34,52%	-36,62%	-20,45%	-2,37%	17,12%	32,66%	23,90%
DFM	-16,62%	19,93%	-27,85%	4,10%	-14,29%	821,72%	-0,20%	0,08%	0,18%	0,19%	-96,83%	3,52%	0,16%	0,35%
Oběžný majetek	-3,46%	-20,01%	-0,60%	11,45%	-0,64%	-22,03%	-7,65%	12,44%	-31,59%	18,69%	28,01%	-25,52%	-10,13%	37,73%
Zásoby	-8,12%	-7,74%	-2,66%	51,89%	-4,28%	-26,91%	-10,20%	22,11%	-33,80%	-22,99%	20,78%	9,35%	7,82%	25,54%
DP	122,78%	-17,44%	10,87%	13,33%	-39,53%	3029,20 %	-12,39%	-18,53%	-20,46%	-19,65%	-31,77%	-43,31%	-89,45%	13015,1 2%
KP	-13,86%	-22,73%	13,20%	-18,97%	-3,75%	-23,51%	1,41%	-24,80%	-9,06%	36,65%	59,57%	-56,86%	22,94%	-9,00%
KFM	101,66%	-44,25%	-62,37%	-20,62%	140,81%	-59,58%	-48,63%	629,06%	-74,34%	424,74%	-9,64%	5,64%	-93,64%	57,44%
časové rozlišení	-65,03%	-82,60%	4,52%	7,15%	41,75%	-67,96%	48,04%	-12,82%	-33,16%	200,88%	-52,19%	-26,52%	59,71%	48,58%

Zdroj: vlastní zpracování

Horizontální analýza pasiv podniku

Nejnápadnějším trendem pozorovatelným z horizontální analýzy pasiv podniku je vývoj cizího kapitálu.

Prvním výrazným snížením je rok 2002, kdy podnikový cizí kapitál vykázal snížení o 77% v rezervách, 57,20% dlouhodobých závazků, 22,73% krátkodobých závazků a přes 35% bankovních úvěrů a výpomocí. Je to jedním z prvních kroků oddlužení, kdy toto snížení cizího kapitálu bylo vykoupeno snížením základního kapitálu o 60%.

Dalším významným snížením byl rok 2006, kdy podnik snížil hodnotu dlouhodobých závazků skoro o 100%, krátkodobých závazků téměř o 35% a bankovních úvěrů o 63,90%. V absolutních číslech šlo o snížení pasiv podniku o 1,5 mld. Kč, přičemž prakticky celá tato částka byla snížením cizího kapitálu, neboť vlastní kapitál rostl o 0,55%.

Posledním velkým snížením cizího kapitálu byl krizový rok 2009, kdy se cizí kapitál snížil o 46,97%. Zároveň se jedná o rok, kdy skupina Agrofert majetkově vstoupila do podniku. Co do objemu bylo nejvýraznější snížení KZ o 23,03% a hlavně úplné snížení všech bankovních úvěrů a výpomocí na 0%. Toto snížení podnikových pasiv v absolutní rovině nabývalo 500 mil. Kč a tento rok byl pro podnik velice ztrátový. Podnik poté další roky nevykazoval žádné bankovní úvěry a výpomocí až do roku 2014.

V horizontální analýze pasiv podniku jsou jasně vidět jednotlivá snížení ZK, které se jsem analyzovala v kapitole 5.2.1. Prvním snížením roku 2002 přišel podnik hned o 60% upsaného ZK. Další snížení v roce 2010 o 30% a v roce 2011 o 45% hodnoty vlastního kapitálu už jen dokreslilo klesající trend této složky pasiv podniku.

Základní kapitál byl v absolutních hodnotách snižován následujícím způsobem:

- 2002 snížení z 10 730 106 tis. Kč na 4 292 043 tis. Kč,
- 2010 snížení ze 4 292 043 tis. Kč na 3 013 219 tis. Kč,
- 2011 snížení ze 4 292 043 tis. Kč na 1 657 271 tis. Kč.

Tabulka č. 13: Horizontální analýza pasiv podniku v %

	01/00	02/01	03/02	04/03	05/04	06/05	07/06	08/07	09/08	10/09	11/10	12/11	13/12	14/13
Pasiva celkem	-11,27	-22,00	-5,13	1,62	-1,86	-19,58	-6,13	-10,95	-26,72	2,38	-11,79	-13,88	3,33	31,26
Vlastí kapitál	0,66	0,55	-1,95	0,13	2,27	0,55	0,64	-19,76	-16,22	3,49	-16,51	-21,45	4,92	26,69
Základní kapitál	0,00	-60,00	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-30,00	-45,00	0,00	0,00	0,00
Kapitálové fondy	0,00	0,00	0,00	-0,13	0,09	-0,10	-0,12	0,06	-2,68	12,32	-7,16	4,01	-17,76	13,90
Fondy ze zisku	-62,44	0,54	0,38	0,03	0,11	1,17	0,17	0,31	-78,28	-38,66	22,56	77,59	10,48	11,47
VH m.o.	36,19	-100,45	84,80	-200,61	-10,76	-213,53	48,05	39,70	-575,93	-100,00	0,00	13164,97	33,20	-56,18
VH b.o.	-101,07	-15,20	-515,46	-105,68	1671,18	-74,45	15,75	-3151,99	-34,65	-139,68	309,41	-75,75	31,59	208,07
Cizí kapitál	-21,05	-39,75	-6,38	3,92	-7,92	-52,68	-29,76	4,41	-46,97	-4,36	19,23	21,00	-1,44	45,53
Rezervy	-45,05	-76,61	-23,85	12,64	-52,55	-14,78	31,27	-32,75	27,19	-13,14	77,56	23,87	7,26	28,19
Dlouhodobé závazky	-14,03	-57,20	-27,10	-45,58	-75,97	-99,66	-10,00	-23,81	6,25	-3,92	2808,16	-48,14	-87,42	188,17
Krátkodobé závazky	-13,08	-17,32	-8,76	39,18	-22,74	-34,52	-26,09	22,89	-23,03	-2,89	10,21	20,51	-3,49	6,75
Bankovní úvěry a výpomoci	-14,58	-35,47	-0,71	-10,74	12,30	-63,90	-39,85	-9,95	-100,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
časové rozlišení	-94,89	21,82	-26,73	-21,33	-71,29	-20,81	-14,71	65177,24	-99,85	-10,68	-3,53	-1,97	0,29	588,25

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.3 Poměrové ukazatele

Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity jsou popsány v tabulce č. 14, kde jsem jako časovou řadu vybrala posledních 15 účetních období, tedy roky 2000 až 2014. Všechny hodnoty jsou porovnány s hodnotami typickými pro dané odvětví, tj. CZ-NACE 20 – Výroba chemických látek a chemických přípravků.

Běžná likvidita podniku Synthesia, a.s. se pohybuje vysoko nad odvětvovým průměrem i poměrně vysoko nad doporučovanými hodnotami. Maximální hodnoty ukazatel dosáhl v roce 2011, a to 5,05. Takto vysoká hodnota může mít příčinu ve velkém množství oběžného majetku. Aktuálním trendem posledních tří období jsou hodnoty pohybující se kolem 3, což je bezmála o 2 více, než je odvětvový průměr.

Pohled na ukazatele pohotové likvidity je obdobný, kdy sledovaný podnik opět dosahuje nadprůměrných hodnot. Při porovnání s ukazatelem běžné likvidity, kdy je rozdíl v průměru dva body, je zřejmé, že podnik jsou oběžná aktiva vázána ve velkém množství zásob, což se následně projeví v ukazateli doby obratu zásob. Obecně jsou zásoby brány jako nejméně likvidní složka oběžného majetku, proto její držení v nadměrné výši pro podnik neefektivní. Samotné ukazatele pohotové likvidity také dosáhly maxima v roce 2011, a to 3,37. Aktuální vývoj se více blíží doporučeným hodnotám, kdy v roce 2014 se hodnota pohotové likvidity pohybuje na 1,75.

Ukazatele hotovostní likvidity nabízí velkou diferenciaci. Zatímco v letech 2000 až 2009 se hodnota pohybovala mezi doporučovanými výsledky, v letech 2010 až 2012 vystřelila vysoko nad tuto hranici, maximem poté bylo 0,89 z roku 2010. Všechny tyto roky se likvidita nacházela nad průměrem odvětví. Velká změna však nadešla v posledních dvou účetních obdobích, kdy hodnota likvidity klesla na pouhých 0,04 v roce 2013 a 0,06 v roce 2014. Takto nízká likvidita může podnik v budoucnu ohrozit sníženou platební schopností, díky které nebude moci v dostatečné míře dostát svým krátkodobým závazkům.

Obecně lze tvrdit, že podnik má velké množství oběžného majetku v jeho nejméně likvidní formě, tedy v zásobách. Hodnoty se však obecně nachází vysoko nad průměrem odvětví, aktuální trend je však alarmující hlavně u hotovostní likvidity, na kterou by se měl podnik nejvíce zaměřit.

Tabulka č. 14: Likvidita podniku v porovnání s průměrem odvětví

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
L ₃	2,44	2,71	3,38	2,83	2,28	2,94	3,50	4,38	4,00	3,56	4,35	5,05	3,12	2,91	3,75
L ₂	1,46	1,67	1,48	1,60	0,93	1,27	1,64	2,11	1,75	1,62	2,81	3,37	1,60	1,20	1,75
L ₁	0,17	0,39	0,38	0,11	0,06	0,19	0,12	0,08	0,49	0,16	0,89	0,73	0,64	0,04	0,06
CZ-NACE 20 - L ₃									1,03	1,02	1,10	1,14	1,17	1,14	1,19
CZ-NACE 20 - L ₂									0,69	0,70	0,75	0,77	0,79	0,77	0,81
CZ-NACE 20 - L ₁									0,10	0,11	0,13	0,14	0,15	0,12	0,12

Zdroj: vlastní zpracování dle [43, str. 149]

Ukazatele rentability

Rentabilita aktiv (ROA) dosáhla záporných hodnot v roce 2000, 2003 a také v období finanční krize v letech 2008-2009, kdy hodnota ROA přesáhla -16%, resp. -18%. Nejlepším obdobím pro podnik byl rok 2011, kdy ukazatel téměř atakoval hranici 30%. Tento rok byl také zlomovým pro srovnání s odvětvovým průměrem, neboť v tomto roce začal podnik vykazovat vyšší hodnoty ROA. Trendem posledních tří období je růst, v posledním roce hodnota ROA dosáhla 14,45%.

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) z velké části kopíruje ukazatel ROA v podniku. Maxima také dosáhl roku 2011, kdy byla vypočtena hodnota 36,17%, což lze pokládat jako velmi dobrý výsledek. Synthesia, a.s. tedy byla skoro 30% nad odvětvovým průměrem. Aktuálním trendem je opět pozvolný růst, v roce 2012 však průměr odvětví přesáhl výsledný ukazatel podniku. V posledním sledovaném období se ROE blíží 20%, což lze pokládat jako velmi slušný výsledek vzhledem k povaze odvětví.

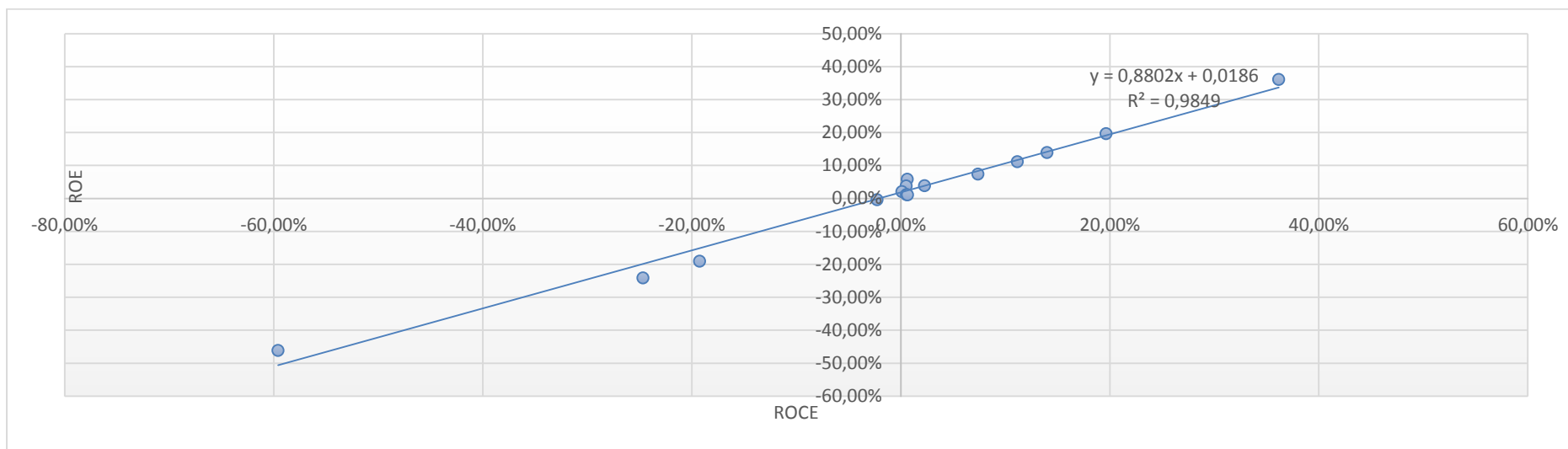
Rentabilitu dlouhodobého kapitálu (ROCE) zde nakonec uvádět nebudu. Hodnoty ROCE víceméně kopírují ROE. Od roku 2006 je maximální rozdíl mezi těmito ukazateli 0,5%, což poukazuje na malý rozdíl mezi EAT a EBIT v čitateli výpočtu ukazatele a také na nepatrný podíl dlouhodobých dluhů. Závislost těchto dvou ukazatelů je analyzován v grafu 5. Index determinace R^2 0,9849 potvrzuje, že závislost je statisticky významná. [42]

Rentabilita tržeb (ROS) vykazuje podobné symptomy jako všechny ukazatele rentability. Svědčí to o tom, že pro podnik byly roky 2000, 2003, 2008 a 2009 svízelné. Pozitivním faktem však je, že od roku 2010 do konce sledovaného období ROS nacházela nad odvětvovým průměrem, přičemž rozdíl zejména v roce 2011, 2013 a 2014 je poměrně velký.

Tabulka č. 15: Rentabilita podniku v porovnání

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ROA	-20,77%	2,96%	2,34%	-0,22%	1,29%	2,38%	0,94%	0,91%	-18,11%	-16,30%	6,41%	29,72%	8,37%	10,66%	14,45%
ROE	-59,59%	0,63%	0,53%	-2,26%	0,13%	2,22%	0,56%	0,65%	-24,66%	-19,24%	7,38%	36,17%	11,17%	14,01%	19,66%
ROCE	-46,13%	5,89%	3,83%	-0,34%	2,08%	3,82%	1,21%	1,09%	-24,11%	-18,98%	7,38%	36,15%	11,16%	14,01%	19,67%
ROS	-30,18%	0,38%	0,39%	-1,73%	0,10%	1,67%	0,77%	0,98%	-28,32%	-22,42%	7,78%	32,41%	7,55%	9,85%	15,82%
ROA CZ-NACE 20									3,52%	2,15%	7,88%	6,29%	7,47%	5,95%	8,69%
ROE CZ-NACE 20									4,31%	1,73%	12,40%	8,92%	12,89%	9,73%	14,93%
ROCE CZ-NACE 20									5,00%	3,07%	11,30%	9,65%	11,59%	9,72%	13,85%
ROS CZ-NACE 20									2,20%	1,08%	6,84%	4,33%	6,03%	3,95%	5,27%

Zdroj: vlastní zpracování [43, str. 149-150]

Graf č. 5: Závislost mezi ukazateli ROE a ROCE

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatele rentability byly velmi slabou stránkou podniku. Zlomovým rokem pro tyto ukazatele je rok 2011, kdy se podnik dostal ve všech ukazatelích rentability nad odvětvové průměry. Aktuální vývoj ukazatelů rentability tedy napovídá, že se podnik dynamicky vyvíjí a po hubeném období začíná růst.

Ukazatele zadluženosti

V tabulce č. 16 jsou vypočteny jednotlivé ukazatele zadlužení za posledních 15 účetních období. V dolní části tabulky se nachází hodnoty odvětvového průměru za posledních 7 účetních období, která slouží pro porovnání.

Celková zadluženost podniku Synthesia a.s. se od roku 2000 až do roku 2010 až na pár výjimek neustále snižovala a to z 58,11% na 13,19%. Tuto změnu lze vysvětlit rapidním úbytkem dlouhodobých závazků, konkrétně z 593 158 tis. Kč na pouhých 49 tis. Kč. Ještě markantnější je snížení bankovních úvěrů na nulu v letech 2010 – 2013, jak je popsáno ve vertikální analýze podniku. Od roku 2010 do roku 2014 celková zadluženost opět lehce narůstá v průměru o 3% ročně. Z tohoto trendu je patrné, že společnost dává přednost financování z vlastních zdrojů. Při porovnání s průměrem vidíme, že společnost Synthesia a.s. má výrazně nižší zadluženost, než je odvětvový průměr.

Vývoj míry zadluženosti odpovídá trendu celkové zadluženosti společnosti. Zatím co v roce 2000 dosahoval ukazatel 145%, v dalších letech klesal a v roce 2010 dosáhl svého minima tj. 15%. V posledních 3 letech se míra zadluženosti pohybuje mezi 30-36%, což můžeme označit za velmi pozitivní vývoj. V porovnání s odvětvovým průměrem si podnik vede daleko lépe, neboť v roce 2014 dosahuje 36% odvětvový průměr je na 130%. Takto nízká úroveň zadlužení signalizuje, že podniku nehrozí nebezpečí ovlivňování osobami stojícími mimo podnik.

Finanční páka je vzhledem k předchozím ukazatelům velmi nízká. Doporučená hodnota > 1, ovšem tomuto podniku náleží hodnota 1,36. Ziskový účinek finanční páky tedy není tak silný jako u hodnot odvětvového průměru, kde dosahuje v posledních letech hodnot 2-2,3. Tato skutečnost je způsobena nízkým poměrem cizího kapitálu.

Z výše zmíněných výsledků lze tvrdit, že podnik preferuje konzervativní způsob financování svých aktivit. Tuto strategii uvítají především věřitelé, neboť pro tuto skupinu je to pozitivní jev. Tento trend zajišťuje podniku větší bonitu a tedy i snadnější přístup k bankovním úvěrům. Vlastní kapitál ovšem není nejlevnější a z výsledku finanční páky lze tvrdit, že podnik by zvýšením podílu cizího kapitálu zvýšil rentabilitu vlastních aktiv.

Tabulka č. 16: Ukazatele zadluženosti podniku Synthesia, a.s.

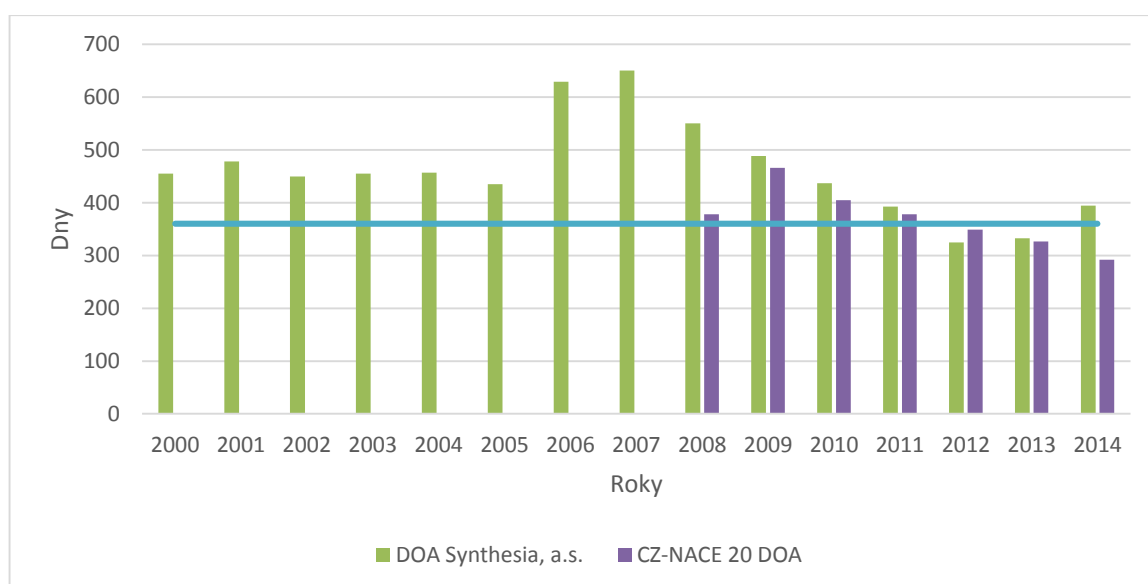
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celková zadluženost	58,11%	51,70%	39,94%	39,41%	40,30%	37,81%	22,25%	16,64%	19,52%	14,12%	13,19%	17,84%	25,06%	23,90%	26,50%
Míra zadluženosti	145%	114%	68%	65%	66%	61%	29%	20%	26%	16%	15%	22%	33%	31%	36%
Fin. Páka	2,50	2,20	1,71	1,65	1,64	1,61	1,29	1,20	1,33	1,16	1,15	1,22	1,33	1,31	1,36
Celková zadluženost CZ-NACE 20									51,26%	52,09%	50,91%	53,78%	51,75%	55,26%	56,48%
Míra zadluženosti CZ-NACE 20									105%	109%	104%	116%	107%	124%	130%
Finanční páka CZ NACE 20									1,97	2,09	2,04	2,16	2,07	2,24	2,30

Zdroj: vlastní zpracování dle [43, str. 149-150]

Ukazatele aktivity

Ukazatele aktivity podniku v časové řadě mezi lety 2000 a 2014 jsem zanesla do tabulky číslo 17.

Ukazatele aktivity podniku jsem blíže zanesla do grafu č. 6. Vodorovná řada reprezentuje kritickou hodnotu 360 dní, tedy jedné obrátky aktiv za rok. Při pohledu na graf je patrné, že Synthesia, a.s. dosáhla pouze v roce 2012 a 2013 pod kýženou kritickou hranici, hodnoty dalších let se nachází výše, než by měly dle literatury být. Nejhorší situace byla v letech 2006 a 2007, kdy docházelo k obratu aktiv po více, než 600 dnech. Průměr odvětví nabýval vyjma roku 2012 vždy lepších hodnot, než byla doba obratu aktiv v podniku. Aktuálním trendem odvětví je žádoucí pokles, zatímco v podniku se hodnota poslední sledované období opět vyhoupla nad kritickou hranici. Tento fakt značí, že aktiva podniku negenerují požadované tržby. Zlepšení tohoto ukazatele je možné realizovat například tím, že se odprodají nedostatečně rentabilní aktiva, nebo zlepšením produktivity práce v rámci těchto aktiv.

Graf č. 6: Doba obratu aktiv podniku v porovnání s kritickou hodnotou a odvětvovým průměrem

Zdroj: vlastní zpracování

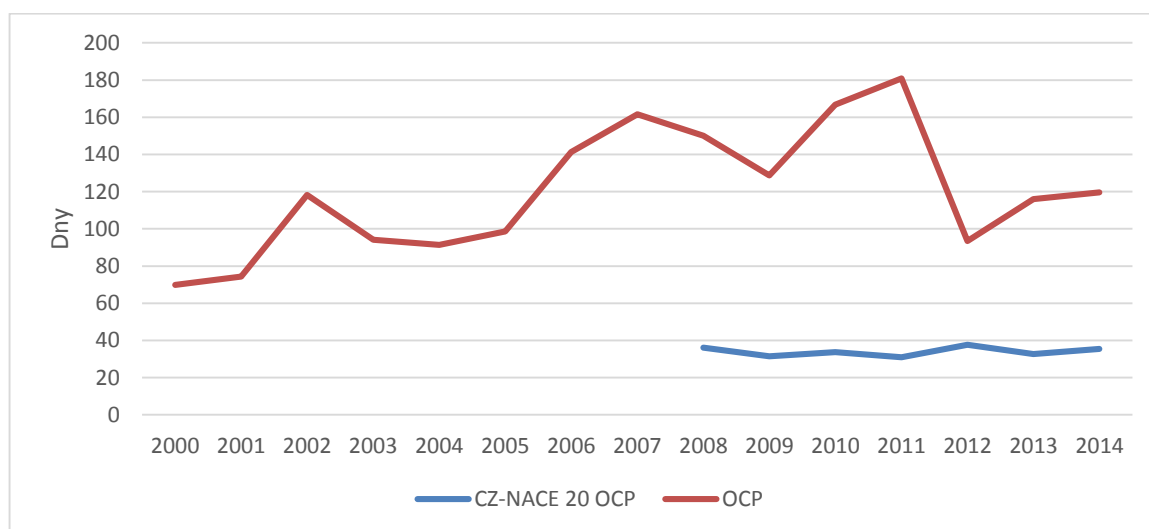
Doba obratu zásob podniku se také pohybuje hluboko nad průměrem odvětví, který se ve sledovaném období pohybuje kolem 60 dní. Negativní rostoucí trend posledních tří období je způsoben převážně růstem zásob, jak je patrné z horizontální analýzy podniku v kapitole 5.2.2. Vysoké hodnoty ukazatele DOZ značí špatné hospodaření podniku se zásobami.

Doba inkasa pohledávek podniku zažila poslední dramatický pokles proti hodnotám roku 2011 a 2012 v posledních účetních obdobích. Tento ukazatel se nachází hluboko pod

odvětvovým průměrem, což je pro podnik jistě příjemným faktem, neboť jeho odběratelé mají velmi dobrou platební morálku.

Ukazatel DOP podniku se většinu sledovaných období nachází mezi 50 a 60 dny. Tento ukazatel jako jediný nebyl ovlivněn krizemi, kterými podnik v analyzované časové řadě procházel. Jedná se o pozitivní fakt zejména pro dodavatele. Zaměříme-li se na odvětvové hodnoty, vidíme rozdíl okolo 50 dní, což hodnotím jako podstatný rozdíl. Při pohledu na horizontální a vertikální analýzu je patrné, že tato nízká hodnota je způsobena převážně nízkou hladinou krátkodobých závazků, zejména potom nulovou hodnotou krátkodobých bankovních úvěrů v letech 2010-2014.

Obratový cyklus peněz podniku se nachází na velmi špatných hodnotách, jeho porovnání s odvětvovými hodnotami je zaneseno do grafu č. 7. Hodnoty OCP pro odvětví se pohybují lehce přes 30 dní, zatímco podnik se většinu sledovaných let pohybuje přes 100 dní. Kritickým rokem byl rok 2011, kdy se hladina OCP pohybovala na hodnotě půl roku. Při bližším rozkrytí tohoto ukazatel vychází najevo, že jeho vysoká hodnota je způsobena hlavně vysokou dobou obratu zásob a naopak malou hodnotou doby obratu závazků.

Graf č. 7: Porovnání OCP pro podnik s odvětvovým průměrem

Zdroj: vlastní zpracování

Celkově ukazatelé aktivity pro podnik nedopadly příliš dobře. Ukazatel DOA v posledních letech atakuje kritickou hranici 360 dní. Nepříliš dobré hodnoty přináší také ukazatel OCP a s ním spojený ukazatel DOZ. Lze tedy tvrdit, že podnik drží aktiva, která nevytvářejí požadované tržby. Podnik by měl tyto aktiva prodat, nebo zvýšit jejich produktivitu. Problematická hodnota OCP může pro podnik značit budoucí problémy s likviditou podniku.

Tabulka č. 17: Ukazatele aktivity podniku Synthesia, a.s.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
DOA	455,03	478,41	450,00	454,99	457,30	434,99	629,37	650,60	550,39	488,67	437,12	392,60	324,83	332,66	394,44
DOZ	54,02	58,81	107,74	67,88	101,98	94,60	124,40	123,01	142,70	114,45	77,01	94,71	99,49	106,32	120,57
DIP	70,79	72,26	67,33	81,23	65,10	60,73	83,57	92,98	70,84	73,45	139,94	142,49	59,05	71,96	59,15
DOP	55,03	56,68	56,78	54,96	75,65	56,65	66,73	54,31	63,41	59,13	50,17	56,30	65,18	62,34	60,12
OCP	69,77	74,39	118,29	94,15	91,43	98,69	141,24	161,68	150,14	128,77	166,78	180,90	93,36	115,93	119,61
CZ-NACE 20 DOA									378,10	465,88	404,82	378,47	349,13	326,40	291,75
CZ-NACE 20 DOZ									54,19	64,00	59,47	63,92	59,50	57,75	52,78
CZ-NACE 20 DIP									86,04	107,38	100,11	99,11	98,40	99,35	92,24
CZ-NACE 20 DOP									104,04	139,91	125,80	132,04	120,17	124,42	109,66
CZ-NACE 20 OCP									36,19	31,46	33,79	30,99	37,73	32,67	35,36

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.4 BONITNÍ MODEL

Kralickuv Quick-test

Hodnoty jednotlivých proměnných Quick-testu jsou zaneseny do tabulky č. 18.

Tabulka č. 18: Vypočtené hodnoty proměnných Quick testu

Obor	Proměnná	2010	2011	2012	2013	2014
Finanční stabilita	R1 - Kvóta VK	87%	82%	75%	76%	73%
	R2- Doba splácení dluhu v letech	0,20	0,7	0,6	2,7	2,3
Výnosová situace	R3 - CF v % podnikového výkonu	15%	12%	18%	8%	12%
	R4- Celková výnosnost aktiv	6%	30%	8%	11%	14%

Zdroj: vlastní zpracování

Bodové ohodnocení těchto hodnot nalezneme v tabulce č. 19. Je patrný vliv hlavně prvních dvou proměnných R1 a R2, které reflektují stav kapitálu a jeho poměry. Jediným problematickým prvkem pro podnik je celková výnosnost aktiv, reprezentující proměnnou R4, nejhorším rokem v tomto ohledu je první analyzovaný rok 2010.

Tabulka č. 19: Bodové ohodnocení vypočtených hodnot pro Quick-test

Obor	Proměnná	2010	2011	2012	2013	2014
Finanční stabilita	R1 - Kvóta VK	1	1	1	1	1
	R2- Doba splácení dluhu v letech	1	1	1	1	1
Výnosová situace	R3 - CF v % podnikového výkonu	1	1	1	2	1
	R4- Celková výnosnost aktiv	4	1	3	3	2

Zdroj: vlastní zpracování

Výsledná hodnota pro podnik analyzovaná v tabulce č. X se nikdy nepřehoupla přes hranici 2, lze tedy konstatovat, že podnik je podle Quick-testu dostatečně bonitní.

Tabulka č. 20: Výsledná hodnota Quick-testu pro podnik Synthesia, a.s.

	2010	2011	2012	2013	2014
Hodnota Q-testu	1,75	1	1,5	1,75	1,25

Zdroj: vlastní zpracování

4.2.5 BANKROTNÍ MODEL

Altmanovo Z-Score

Hodnotu vybraného bankrotního modelu za posledních pět účetních období jsem zanesla do tabulky č. 21.

Tabulka č. 21: Altmanovo Z-Score pro podnik Synthesia, a.s.

Ukazatel * váha	2010	2011	2012	2013	2014
X ₁ * 0,717	0,36	0,52	0,45	0,39	0,41
X ₂ * 0,847	0,00	0,03	0,00	0,04	0,01
X ₃ * 3,107	0,20	0,92	0,26	0,33	0,45
X ₄ * 0,420	2,76	1,93	1,26	1,34	1,16
X ₅ * 0,998	0,82	0,92	1,11	1,08	0,91
Výsledná hodnota Z	4,14	4,32	3,07	3,18	2,95

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota Z-Score pro podnik vychází vždy ve velmi dobrých hodnotách, kdy v každém sledovaném roce překonává hranici 2,9. Tento fakt značí, že podnik není ohrožený bankrotem. Při hlubším rozkrytí jednotlivých ukazatelů však je patrné, že největší část výsledné hodnoty tvoří zlomek X₄, který analyzuje poměr VK vůči CK. Jak je patrné z vertikální analýzy podniku v kapitole 5.2.1., podnik za sledované období nedisponuje příliš velkým CK, hlavně kvůli tomu, že až na rok 2014 má nulové bankovní úvěry a výpomoci. Tento zlomek také není tolik důležitý, jak prozrazuje jeho váha, která je ve výsledku nejnižší ze všech pěti zlomků. Podnik naopak zlomek X₂ (poměr nerozděleného zisku vůči celkovým aktivům) vykazuje nízké hodnoty stejně jako zlomek X₃ (poměr EBIT vůči aktivům). Zmíněný zlomek má nejvyšší váhu, proto je nízká hodnota alarmující.

Celkově lze říci, že Altmanovo Z-Score podnik vyhodnotilo jako podnik neohrožený bankrotem. Je však potřebné brát zřetel na klesající trend výsledku tohoto modelu.

5 HLAVNÍ POZNATKY A DOPORUČENÍ

Podnik Synthesia, a.s. působí v chemickém průmyslu, což s sebou přináší řadu rizik. Ve své bakalářské práci jsem se proto nejdříve zaměřila na analýzu vnějších a vnitřních rizik podniku. V následující kapitole jsem se poté zaměřila na sekundární (finanční rizika), pro která jsem provedla finanční analýzu.

Analýza vnějších a vnitřních rizik podniku

Do této části jsem zařadila tyto analýzy: PESTLE, Porterův model 5 sil a SWOT analýzu.

PESTLE analýza zjistila, že politické a legislativní vlivy nemají pro společnost Synthesia, a.s. v horizontu 1-3 let zásadní význam. Naopak jako velmi důležité se projevíly ekonomické, sociální, technologické a environmentální vlivy, které jsou podstatné pro celý chemický průmysl. Nejvýznamnějším ekonomickým faktorem je dění v zahraničí s vlivem na export, neboť 83% produkce je vyváženo do zahraničí. Vlivem zvýšení základních úrokových sazeb v USA by podnik mohl přijít o některé ze svých odběratelů. Dalším důležitým okamžikem bude rok 2017, kdy v polovině roku ČNB přepokládá ukončení kurzového závazku 27 CZK/EUR. Což pro podnik může být jak hrozbou, tak i příležitostí. U sociálních faktorů hraje nezanedbatelnou roli nepříznivý vývoj vzdělanosti. Již nyní se firma potýká s nízkým počtem absolventů z chemických oborů a současně s ním i se stárnutím současných pracovníků s úzkou specializací. Pokud se zaměříme na technologické vlivy, objevíme konkurenční výhody společnosti, plynoucí z vysoké úrovně infrastruktury, plnění jakostních norem a intenzivního výzkumu a vývoje ve vlastních centrech. Slabým místem podniku jsou poté environmentální faktory a jejich nepříznivý vývoj pro podnik.

Výsledky Porterovy analýzy 5 sil vypovídají o stabilním konkurenčním prostředí s významnou pozicí sledovaného podniku. Ohrožení pozice podniku ze strany substitutů není díky širokému výrobovému portfoliu a zároveň některým unikátním výrobkům významná. Zaměříme-li se na sílu zákazníků, zjistíme, že kvůli náročnosti výrobního procesu a možnosti výroby na míru zákazníkům, jsou výrobky obtížně standardizované, hůře nahraditelné a tím pádem můžeme smluvní sílu zákazníků označit za nízkou. Naopak problém by mohl nastat v oblasti dodavatelských vztahů, kde je podnik v určitých oblastech závislý na konkrétních dodavatelích. V tomto případě označuji smluvní sílu dodavatelů za vysokou.

Výsledky SWOT analýzy odpovídají dílčím výsledkům předchozích analýz. Podnik disponuje velmi silným, resp. stabilním vnitřním prostředím. Na druhou stranu vnější

prostředí s sebou kromě několik významných příležitostí přináší i hrozby, které by v horizontu několika let mohli podnik negativně ovlivnit.

Finanční analýza

Hodnoty ukazatelů likvidity vypovídají o velkém množství oběžného majetku v zásobách – tedy v jeho nejméně likvidní formě. Hodnoty se všeobecně nachází vysoko nad průměrem odvětví. Alarmující je aktuální trend hotovostní likvidity, která by v budoucnu mohla ohrozit platební schopnost podniku.

Ukazatelé rentability dosahují nejhorších výsledků z poměrových ukazatelů, tudíž jsou i slabou stránkou podniku. Zlomový se pro tyto ukazatele stal rok 2011, kdy se hodnoty těchto ukazatelů sledovaného podniku dostaly nad odvětvový průměr. Z aktuální vývoje ukazatelů vyplývá, že vložená aktiva začínají přinášet požadovaný zisk.

V oblasti zadluženosti je podnik konzervativní, tudíž preferuje způsob financování vlastním kapitálem. Tuto strategii uvítají věřitelé a také podniku zajišťuje větší bonitu a tedy i snadnější přístup k případným bankovním úvěrům. Stinnou stránkou tohoto způsobu financování je jeho cena, která snižuje efekt finanční páky a tím i rentabilitu vlastních aktiv.

Vývoj ukazatelů aktivity navazuje na problémy podniku s likviditou. Ukazatel DOA se v posledních letech pohybuje kolem kritické hranice 360 dní. Lepší hodnoty pak nepřináší ani ukazatel OCP a DOZ. Opět tedy narážíme na problém s neefektivním využitím aktiv (především zásob). Tento trend pak může v horizontu několika let značit problémy s platební schopností.

Q-test nám přináší pozitivní výsledky. Finanční stabilita podniku je díky nízkému podílu cizího kapitálu perfektní. Výnosovou situaci podniku však negativně ovlivňuje ukazatel ROA, který je velmi nízký a tím snižuje i výsledné průměrné hodnoty za jednotlivé roky.

Výsledky Altmanova bankrotního modelu byly také příznivé. Sledovaný podnik získal v každém roce bodové ohodnocení vyšší než 2,9, a tak se nemusí obávat bankrotu. I zde se však do výsledku negativně promítla rentabilita aktiv, kterou jsem výše již několikrát zmiňovala.

Na základě tohoto shrnutí podniku doporučuji:

- **přijmout opatření vůči plánovanému ukončení kurzového závazku v polovině roku 2017,**
- **upevnit spolupráci se stávajícími a navázat novou spolupráci v rámci popularizace s ostatními středními a vysokými průmyslovými školami,**
- **zvýšit snahu získat dotace na sanaci areálu a snížení vlivu výroby na životní prostředí,**
- **zefektivnit své hospodaření s aktivy (především efektivitu držení nepřiměřených zásob),**
- **zvýšit hotovostní likviditu,**
- **přehodnotit způsob financování svých aktivit, tj. zlepšit poměr mezi cizím a vlastním kapitálem za účelem zvýšení rentability**

6 ZÁVĚR

Tato bakalářská práce byla zaměřena na rizika podniku. Konkrétně na provedení několika různých analýz ve vybraném podniku Synthesia, a.s. Nesmíme zapomínat na skutečnost, že podnik není izolovaná jednotka, ba naopak mezi ním a jeho okolím existuje celá řada vazeb, a tak případná rizika neohrožují pouze daný podnik, ale ovlivňují i jeho okolí. Rizika podniku jsou problematikou, které je třeba věnovat zvýšenou pozornost, neboť kontinuální důsledná prevence je levnější než následná léčba.

Práce byla rozdělena do dvou částí. V první části jsem se zabývala teoretickou rovinou, kde byly definovány základní pojmy, způsob identifikace a metody analýz, které se v souvislosti s tímto tématem nejčastěji objevují.

Druhá část byla zaměřena na praktické dovednosti v oblasti identifikace a vyhodnocování rizik. Vybrány byly analýzy vnitřního a vnějšího prostředí podniku, pomocí metod PESTLE, Porterův model 5 sil a SWOT a analýza finančního zdraví podniku za 15 účetních období pomocí různých metod finanční analýzy.

Počínání podniku v oblasti řízení rizik a bezpečnosti práce hodnotím kladně. Podnik má podrobně zpracované směrnice pro identifikaci, vyhodnocování a řízení rizik pro jednotlivá SBU a jejich specifická pracoviště. Zároveň jsou tyto směrnice průběžně kontrolovány a upravovány. V posledních letech společnost klade důraz na snižování ekologické zátěže okolí podniku, což můžeme vidět hned v několika významných investičních akcích z posledních účetních období (například když byl polovině roku zapojen fluidní kotel, který je součástí projektu „Zelená louka“.)

Ráda bych zde zmínila několik zajímavých poznatků, které vyplynuly z vlastních analýz. Jelikož se jedná o podnik se silným vnitřním prostředím, stejně jako jiné podniky v českém chemickém průmyslu se potýká se s nedostatkem kvalifikované pracovní síly a stále se zvyšujícími požadavky na ochranu životního prostředí. Zejména v těchto aspektech vidím pravděpodobně nejvýznamnější rizika, která podnik ohrožují již v současnosti. Do budoucna předpokládám pokračování tohoto nepříznivého trendu. Dle výsledků finanční analýzy lze finanční stabilitu podniku označit za výbornou. Za tento pozitivní jev může především konzervativní způsob financování podnikových aktivit. Zároveň však tento způsob souvisí s nízkou výnosovou situací podniku, neboť úroveň finanční páky je poměrně nízká, stejně jako ukazatelé rentability. Tato situace se sice po vstupu společnosti do koncernu Agrofert mírně zlepšuje, avšak stále není ideální. Za rizikové mohou také označit neefektivní držení

zásob, které jsou nejméně likvidní složkou majetku, a tudíž mohou do budoucna ohrozit platební schopnost podniku.

Cílem práce bylo teoreticky popsat problematiku rizik a metod diagnostiky, který byl splněn v 1. kapitole. Dalším cílem bylo provedení analýzy externích a interních faktorů ovlivňujících podnik Synthesia, a.s., posouzení jeho finančního zdraví za pomoci finanční analýzy a porovnání výsledků s odvětvovým průměrem skupiny CZ-NACE 20, čemuž byla věnována celá kapitola číslo 4. Posledním dílčím cílem bylo zhodnocení zjištěných výsledků a formulace doporučení, které najdeme v 5. kapitole.

7 Použitá literatura

- [1] SMEJKAL, Vladimír a Karel RAIS. *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*. 3. rozšířené a aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 360s. ISBN 978-80-247-3051-6.
- [2] TICHÝ M. *Ovládání rizika Analýza a management*. C.H.Beck, 2006. 432s. ISBN 80-7179-415-5.
- [3] FOTR, Jiří a Jiří HNILICA. *Aplikovaná analýza rizika ve finančním managementu a investičním rozhodování*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 304 s. 2014. ISBN 978-80-247-5104-7.
- [4] ROUDNÝ, Radim a Radovan SOUŠEK. *Management bezpečnosti*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2014. 146s. ISBN 978-80-7395-864-0.
- [5] KRULIŠ, Jiří. *Jak vítězit nad riziky*. Praha: Linde Praha, 2011. 568s. ISBN 978-80-7201-835-2.
- [6] *Obchodní rejstřík firem* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/60108916/synthesia-as>
- [7] Vizualizace vztahů Synthesia, a.s. *Podnikání* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://obchodni-rejstrik.podnikani.cz/podnikanicz_html5/60108916/synthesia-as/
- [8] *Historie podniku* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.synthesia.eu/cze/o-spolecnosti/historie>
- [9] *Profil společnosti* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.synthesia.eu/cze/o-spolecnosti/profil-spolecnosti>
- [10] *Služby v areálu SemtinZone* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <http://www.semtinzone.eu/cze/sluzby-v-arealu-semtinzone>
- [11] *Poloha podniku* [online]. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/place/Synthesia,+a.s./@50.0456894,15.6895312,12z/data=!4m2!3m1!1s0x0:0xa119ce2414b0b9ba>
- [12] Chemické listy: Řízení rizik ve společnosti Synthesia, a.s. [online]. Pardubice, 2015, (109), 641-646 s. [cit. 2016-04-19]. Dostupné z: http://www.chemicke-listy.cz/docs/full/2015_08_641-646.pdf

- [13] *HZSP Synthesia a.s.* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.hasicisynthesia.estranky.cz/>
- [14] *Vlajka HZSP Synthesia a.s.* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://www.velebny.cz/data/imgs/06952l.jpg>
- [15] *Fotogalerie: Návštěva hasičského historického vozu* [online]. [cit. 2016-04-26]. Dostupné z: <http://moje.synthesia.eu/fotogalerie-navsteva-hasicskeho-historickeho-vozu#>
- [16] *PESTLE analýza. Business vize* [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: - <http://www.businessvize.cz/planovani/kde-se-vzala-a-k-cemu-je-pest-analyza>
- [17] *Pestle Analýza* [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <https://www.google.cz/search?q=pestle+analýza&espv=2&biw=1366&bih=623&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwinjLvG153MAhXFBYwKHcmwBrE4ChD8BQgGKAE#imgrc=FrAQOqOPLk-NsM%3ABusinessvize.cz>
- [18] *Porterova analýza pěti sil* [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/images/archiv/nezarazeno/070725_obrazek_4.gif
- [19] PORTER, Michael Eugene. *Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Copetitors*. New York: The Free Press, 1980. 396s. ISBN 0-02-925360-8.
- [20] KANTOROVÁ, Kateřina. *Marketing I*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2014. 77s. ISBN 978-80-7395-707-0.
- [21] *SWOT analýza* [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://excelnavod.fotopulos.net/swot-analyza/1.png>
- [22] STROUHAL, Jiří. *Finanční řízení firmy v příkladech: co odhalí finanční analýza kdy je investice výhodná*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2006. 176s. ISBN 80-251-0913-5.
- [23] SYNEK, Miroslav a kol. *Manažerská ekonomika*. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. 452s. ISBN 978-80-247-1992-4.
- [24] DLUHOŠOVÁ, Dana a kol. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 3. rozšířené vydání. Praha: Ekopress, s.r.o., 2010. 225s. ISBN 978-80-8629-68-2.
- [25] GRÜNWARD, Rolf a Jaroslava HOLEČKOVÁ. *Finanční analýza a plánování podniku*. Praha: Ekopress, s.r.o., 2007. 318s. ISBN 978-80-86929-26-2.
- [26] *Analyzuj a proved' - Ukazatele zadluženosti* [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://www.analyzujaproved.cz/ApRSS.aspx?rid=1010&app=Main&grp=Content&mod>

[=ContentPortal&sta=ArticleDetail&pst=ArticleDetail&p1=OID_INT_2971&p2=CultureOID_INT_1&acode=d699d80ba3da1f0516e4970251d05cbd](#)

- [27] SEDLÁČEK, J. Finanční analýza podniku. Brno: Computer Press, a. s., 2009. 160s. ISBN 978-80-251-1830
- [28] KALOUDA, František. Financování zdraví firmy a predikce finanční krize. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2009. 279s. ISBN 978-80-7380-174-8.
- [29] AGROFERT, a.s. Praha IČO 26185610 - Obchodní rejstřík firem [online]. [cit. 2016-04-20]. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/26185610/agrofert-as/>
- [30] Prohlášení bankovní rady na tiskové konferenci po skončení měnového zasedání - Česká národní banka [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/br_zapisky_z_jednani/2016/160331_prohlaseni.html
- [31] KOMÁREK, Luboš, Filip NOVOTNÝ, Soňa BENECKÁ, Milan KLÍMA, Iveta POLÁŠKOVÁ a Jan HOŠEK, BABECKÁ, Oxana a Pavla BŘÍZOVÁ (eds.). ČNB - Globální ekonomický výhled - leden 2016. In: ČNB - Globální ekonomický výhled - leden 2016 [online]. s.21 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/menova_politika/gev/gev_2016/gev_2016_01.pdf
- [32] Uplatnění absolventů škol na trhu práce – 2015. In: DOLEŽALOVÁ, Gabriela, Pavla PATEROVÁ, Jana TRHLÍKOVÁ, Martin ÚLOVEC, Jiří VOJTĚCH a Jan KOUCKÝ. Uplatnění absolventů škol na trhu práce – 2015 [online]. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016, s. 78 [cit. 2016-04-24]. ISBN 978-80-7481-154-8. Dostupné z: http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/Uplatneni_absolventu_2015_pro_www.pdf
- [33] I Chemportal.cz I EVROPSKÁ LEGISLATIVA: CO JE REACH [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.chemportal.cz/evropska-legislativa-co-je-to-reach>
- [34] Výzkum a vývoj Synthesia [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.synthesia.eu/cze/vyzkum-a-vyvoj>
- [35] HORÁK J. Vztah veřejnosti a chemických výrobních podniků a jeho vliv na podnikatelské prostředí v chemii. Chemické listy. 2007, č. 101, s. 293-302.

- [36] *Evropská rada přijala energeticko-klimatický balíček. Do roku 2030 EU sníží emise skleníkových plynů o 30%* [online]. 2014 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/news/141022_evropska_rada_cs.htm
- [37] *Zpráva za životní prostředí podniku Synthesia, a.s.* [online]. 2014 [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjO9KLYg6vMAhUECBoKHeKeALcQFggwMAM&url=http%3A%2F%2Fwww.synthesia.eu%2Fcze%2Fcontent%2Fdownload%2F50264%2F3289499%2Ffile%2FZpr%25C3%25A1va%2520za%2520%25C5%25BDP%25202015%2520prezentace%2520final.ppt&usg=AFQjCNH3430rWGMHMqyH6HuL1bcSuZ4Mpw&bv=m=bv.120551593,d.d2s>
- [38] *Podpora regionu* [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.synthesia.eu/cze/odpovednost/podpora-regionu>
- [39] Výroční zprávy podniku Synthesia, a.s., účetní období 2000-2014
- [40] *Průmysl dnes* [online]. [cit. 2016-04-24]. Dostupné z: <http://www.prumysldnes.cz/exkluzivni-rozhovory/synthesia-as-150205>
- [41] Ing. Otto Daňek – přednášky předmětu Prevence finančních krizí na Univerzitě Pardubice
- [42] HINDLS, R., HRONOVÁ, S. SEGER, J.: Statistika pro ekonomy. 7 vyd. Praha - Professional Publishing, 2006. 415 s. ISBN 8086946169
- [43] *Příloha k Panorama zpracovatelského průmyslu 2014* [online]. 2015 [cit. 2016-04-07]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument161359.html>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1

Tabulka č. 22: Rozvaha skupiny CZ-NACE 20 v letech 2008-2014

Rozvaha	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Aktiva	148 194 904	144 238 991	146 209 193	149 840 800	150 681 421	151 435 011	151 857 996
Dlouhodobý majetek	82 679 191	80 018 204	77 777 983	70 793 679	69 743 588	67 027 183	65 514 871
Dílohodobý nehmotný majetek	2 697 049	2 609 523	2 662 867	2 549 910	3 640 114	3 577 921	3 125 948
Dílohodobý hmotný majetek	70 680 588	68 849 730	67 584 087	60 947 890	59 406 979	57 131 521	55 948 544
Dlouhodobý finanční majetek	9 301 555	8 558 951	7 531 029	7 295 879	6 696 495	6 317 741	6 440 380
Oběžná aktiva	64 287 995	63 177 564	67 765 834	78 314 154	80 115 520	83 513 404	85 692 305
Zásoby	21 237 874	19 814 760	21 479 366	25 307 466	25 678 196	26 791 946	27 471 987
Dlouhodobé pohledávky	2 934 263	3 324 848	2 368 591	4 361 175	1 648 365	1 715 867	1 715 867
Krátkodobé pohledávky	33 724 508	33 244 428	36 158 151	39 238 395	42 470 169	46 091 761	48 011 182
Krátkodobý finanční majetek	6 391 349	6 793 529	7 759 726	9 407 118	10 318 790	8 913 830	8 493 269
Časové rozlišení + pohl.VK	1 227 718	1 043 223	665 376	732 966	822 314	894 424	650 820
Pasíva	148 194 904	144 238 991	146 209 193	149 840 800	150 681 421	151 435 011	151 857 996
Vlastní kapitál	72 234 023	69 105 941	71 776 502	69 251 160	72 703 205	67 753 890	66 083 070
Cizí zdroje	75 183 186	74 703 701	73 991 805	80 032 283	78 531 228	83 284 336	85 220 243
Rezervy	1 794 308	2 969 064	2 878 839	1 803 157	1 784 297	1 758 438	1 785 438
Dlouhodobé závazky	11 010 871	10 060 764	9 327 143	9 287 623	8 000 945	8 238 896	11 524 941
Dlouhodobé dluhopisy a směnky	155 050	82 071	5 000	5 000	222 224	30 001	4 136 315
Jiné dlouhodobé závazky	10 855 821	9 978 692	9 322 143	9 282 623	7 778 722	8 208 895	7 388 626
Krátkodobé závazky	40 777 290	43 317 569	45 434 076	52 276 172	51 862 634	57 726 250	57 078 419
Krátkodobé dluhopisy a směnky	49 705	53 761	30 811	0	12 153	0	0
Jiné Krátkodobé závazky	40 727 585	43 263 808	45 403 265	52 276 172	51 850 481	57 726 250	57 078 419
Bankovní úvěry a výpomoci	21 600 717	18 356 293	16 351 763	16 665 334	16 883 348	15 560 753	14 831 445
Dlouhodobé bankovní úvěry	8 275 380	9 032 160	8 684 371	7 952 416	6 648 576	6 622 029	4 342 549
Krátkodobé bankovní úvěry a výpomoci	13 325 337	9 324 133	7 667 391	8 712 918	10 234 772	8 938 724	10 488 896
Časové rozlišení	777 695	429 348	440 887	557 357	-553 012	396 785	554 683

Zdroj: data ČSÚ, výpočty MPO [41, str. 149]

Tabulka č. 23: Výkaz zisku a ztráty skupiny CZ-NACE 20 v letech 2008-2012

Výkaz zisku a ztráty	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tržby za prodej zboží	20 748 041	14 615 971	22 769 147	27 306 163	23 252 897	21 253 613	19 451 848
Náklady vynaložené na prodané zboží	18 915 101	12 841 459	20 278 109	24 622 178	21 264 516	19 002 555	17 265 495
Obchodní marže	1 832 939	1 774 512	2 491 038	2 683 985	1 988 380	2 251 058	2 186 353
Výkony	142 828 490	112 316 141	133 440 730	147 755 503	158 588 054	169 564 367	190 677 740
Tržby za prodej vlastních výrobků	132 547 861	103 393 204	121 743 063	134 189 098	146 168 148	157 928 619	177 633 070
Tržby za prodej služeb	8 554 433	8 065 248	8 278 331	8 340 136	9 202 883	9 094 311	9 751 576
Změna stavu zásob + aktivace	1 726 197	857 688	3 419 336	5 226 269	3 217 023	3 130 467	3 293 094
Výkonová spotřeba	116 592 208	91 828 770	105 347 584	118 631 630	128 960 449	143 045 296	154 998 367
Přidaná hodnota	28 069 221	22 261 882	30 584 184	31 807 858	31 615 986	28 770 129	37 865 707
Osobní náklady	12 637 344	11 777 642	12 245 020	12 432 316	12 991 081	12 662 175	13 397 939
Mzdy	9 021 350	8 465 970	8 664 120	8 940 736	9 412 012	9 021 048	9 322 874
Náklady na soc. a zdrav. zabezpečení	3 387 104	2 948 003	3 374 286	3 241 341	3 312 183	3 340 232	3 564 661
OON	228 890	363 669	206 614	250 240	266 885	300 895	510 404
Hrubý operační přebytek	15 431 877	10 484 240	18 339 164	19 375 541	18 624 905	16 107 954	24 467 768
Odpisy	7 953 133	8 299 274	7 758 142	7 505 302	7 309 490	7 014 301	6 865 779
Jiné výnosy	17 338 955	19 111 546	12 848 490	11 555 720	26 528 440	19 045 034	19 034 524
Jiné náklady	19 599 080	18 191 243	11 904 463	14 006 136	26 588 301	19 122 232	23 446 425
EBIT	5 218 619	3 105 269	11 525 048	9 419 824	11 255 555	9 005 895	13 190 088
Nákladové úroky	1 738 931	1 375 125	916 912	1 014 552	954 843	780 224	583 377
VH před zdaněním	3 479 689	1 730 144	10 608 136	8 405 272	10 300 711	8 225 671	12 606 711
Daň	369 681	531 184	1 708 190	2 227 874	927 954	1 631 632	2 740 833
VH za účetní období	3 110 008	1 198 960	8 899 946	6 177 397	9 372 757	6 594 039	9 865 878

Zdroj: data ČSÚ, výpočty MPO [41, str. 150]

Tabulka č. 24: Doplnující data ke skupině CZ-NACE 20 v letech 2008-2012

Doplňující a dopočtená data	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Výnosy celkem	180 915 486	146 043 658	169 058 367	186 617 386	208 369 391	194 033 839	229 164 112
Tržby	141 102 293	111 458 452	130 021 394	142 529 234	155 371 032	167 022 930	187 384 646
Průměrný evidenční počet zaměstnanců	30 158	27 711	27 275	27 342	27 366	26 889	27 031
Pracující majitelé	1 125	1 043	1 170	1 251	1 293	1 224	1 227
Počet jednotek	1 502	1 535	1 742	1 819	1 837	1 765	1 787
Investice	12 428 419	8 199 217	8 231 562	6 982 820	6 256 043	7 449 240	6 640 714
Náklady celkem	177 435 797	144 313 514	158 450 231	178 212 115	198 068 680	185 808 168	216 557 401
Obrat (Tržby za zboží+Výkony)	163 576 531	126 932 112	156 209 877	175 061 666	181 840 951	190 817 980	210 129 588
Uročené zdroje	94 039 496	87 598 067	88 164 075	85 921 494	89 820 930	83 344 643	85 050 829

Zdroj: data ČSÚ, výpočty MPO [41, str. 150]

Příloha č. 2

SCHP ČR Responsible Care®
OUR COMMITMENT TO SUSTAINABILITY

Výkaz Responsible Care

Pro společnost: Synthesia, a.s.

Ročník: 2015

Referenční údaje			
I. Počet odpracovaných hodin			
Vlastní zaměstnanci	mil. hodin/rok		2,792400
Kontraktoři	mil. hodin/rok		-
II. Počet zaměstnanců			
	počet/rok		1 623
III. Objem vlastní produkce chemických látek			
	t/rok		153,750
IV. Obrat společnosti			
	Kč/rok		4 072 000 000
	Euro/rok		150 500 000
V. Objem přepravovaných chemických látek - celkem			
	tis. t/rok		153,230
Letecká doprava	tis. t/rok		0,503
Železniční doprava	tis. t/rok		107,200
Silniční doprava	tis. t/rok		42,600
Námořní doprava	tis. t/rok		2,930
Říční doprava	tis. t/rok		0,000
Doprava produktovody	tis. t/rok		0,000
VI. Investice - celkem			
	Kč/rok		996 700 000
Investice ŽP	Kč/rok		734 200 000
Investice BOZP a provozní společnosti	Kč/rok		25 700 000
VII. Provozní náklady			
Provozní náklady ŽP	Kč/rok		206 200 000
Provozní náklady BOZP	Kč/rok		6 900 000
Dobrovolné systémové nástroje		První certifikace	Platnost do
A	ISO 9000	1995	2017
B	ISO 14000	2011	2017
C	EMAS	-	-
D	OHSAS 18000	2007	2017
E	Bezpečný podnik	-	-
F	ISO 50000	-	-
Verifikace			

G	SQAS	-	-
Účast			
H	TRINS	Ano	

BOZP	Jednotka	Hodnota
1. Počet smrtelných úrazů zaměstnanců	počet/rok	0
2. Frekvence úrazů s následnou pracovní neschopností zaměstnanci		
2.1 Úrazy s pracovní neschopností	počet/rok	14
Úrazy s pracovní neschopností	počet úrazů/1 mil. odprac. hodin	5,013600
3. Počet smrtelných úrazů kontraktorů	počet/rok	-
4. Frekvence úrazů s následnou pracovní neschopností kontraktori		
4.1 Úrazy s pracovní neschopností	počet/rok	-
Úrazy s pracovní neschopností	počet úrazů/1 mil. odprac. hodin	0,000000
4a. Nemoci z povolání		
4.1a) Počet nově registrovaných nemocí z povolání/rok	počet/rok	2
4.2a) Celkový počet registrovaných nemocí z povolání	počet/rok	2
Odpady		
5. Nebezpečné odpady k odstranění	t/rok	1 633,000
6. Ostatní odpady k odstranění	t/rok	521,000
Ovzduší		
7. Emise oxidu siřičitého	t/rok (SO2)	926,000
8. Emise oxidů dusíku	t/rok (NO2)	532,000
9. Emise těkavých organických látek	t/rok	37,000
Klima		
10. Emise oxidu uhličitého		
10.1 Přímé emise oxidu uhličitého	t/rok (CO2)	273 475,000
10.2 Nepřímé emise oxidu uhličitého (spotřeba elektrické energie)	t/rok (CO2)	6 013,000
10.3 Emise oxidu uhličitého, zařazené do EU ETS	t/rok (CO2)	273 475,000

Voda		
13. Chemická spotřeba kyslíku	t/rok (O2)	7,000
14. Sloučeniny fosforu	t/rok (fosfor)	1,000
15. Sloučeniny dusíku	t/rok (N)	32,000
16 Spotřeba vody - celkem	m3/rok	13 151 254,000
16.1 Povrchová voda	m3/rok	13 003 047,000
16.2 Podzemní voda	m3/rok	0,000
16.3 Veřejný vodovod	m3/rok	148 207,000
Energie		

17 Spotřeba energie - celkem	t/rok (toe)	73 334,000
17.1 Vlastní výroba z fosilních paliv	t/rok (toe)	61 643,000
17.2 Vlastní výroba z obnovitelných zdrojů	t/rok (toe)	10 173,000
17.3 Čistý nákup energie	t/rok (toe)	1 518,000
17.4 Specifická spotřeba energie	TOE t/rok/ produkce/rok	476,969
Doprava chemických produktů		
18 Nehody při transportu chemických produktů - celkem	počet/rok	0
18.1 Letecká doprava	počet/rok	0
18.2 Železniční doprava	počet/rok	0
18.3 Silniční doprava	počet/rok	0
18.4 Námořní doprava	počet/rok	0
18.5 Říční doprava	počet/rok	0
18.6 Doprava produktovody	počet/rok	0
18.7 Nehody s úmrtím nebo hospitalizací	počet/rok	0
18.8 Nehody s únikem chemických látek	počet/rok	0
18.9 Nehody s materiální nebo environmentální škodou	počet/rok	0
18.10 Nehody vyžadující zásah kompetentních úřadů	počet/rok	0
18.10.1 Zásah integrovaného záchranného systému	počet/rok	0
18.10.2 Zásah spojený s evakuací obyvatel	počet/rok	0
18.10.3 Zásah spojený s vylukou dopravy	počet/rok	0